

SLAIP IR TAIP

Rašo V.

Wassingtone susirūpinta padidėjusia prekyba tarp Vakarų ir Rytų. Praėjusiais metais Maskva gavo iš Europos 600 milijonų dolerių vertės visokių reikmenų. Nužvelgiama, kad gana didelė šių pirkinių dalis gali būti pavartojama karo ir apsiginklavimo reikalams, Trumpparegiai Vakarų biznieriui nori tos prekybos.

Raudona Kinija pasodino kalėjimą 13 Amerikos kareivių, Korėjas karo belaisvių, nes kaltino juos "šnipavimu." Amerika ir Anglija pasiuntė stiprias protesto notas prieš tokį nežmoniską ir puslaukinių žmonių elgesį. Kai kurie senatoriai sako, reikia skelbti raudonai Kinijai blokadą.

Maskvos ambasadorius Vinogradovas Prancūzijoje kalbėjosi su prancūzų partijos vadu De Gaulle. Spėjama, kalbinęs jį stoti opozicijon prieš vakarų vokiečių apginklavimą.

Maskva pradėjo visais propogandos būdais terorizuoti Vakarų Europos demokratijas neleistu vokiečiams sukurti savo armiją.

Vienas vokiečys išsilaukė 66 dienas nevalgęs, tik atsigerdamas vandens ir surūkydamas cigarete. Jis norėjo praenkti pasaulinį rekordą (81 dieną), bet neišturėjo.

General Motors korporacija per 46 metus padarė 50 milijonų automobilių.

Anglijos pakrantėn jūra išplėvė 18 bonkų alaus, kurios su laivų nuskenusios apie 250 metų atgal. Ragavusieji sako, gerti jįb jaurus. Ne taip kaip vynas, kuris kuo senesnis, tuo skanesnis.

Iš kalėjimo po 44 mėnesių paleista buvęs aukštasis Amerikos valdžios pareigūnas, Alger Hiss, kuris kreivai teisme priešsavo, sakysdamas, nedavęs komunistų šnipams svarbių dokumentų. Jis ir iš kalėjimo išėjęs, sakosi esąs "nekalta."

Amerikos kolegijose tik 5,000 studentų mokosi rusų kalbos. Tai 35 nuosimčiai mažiau, negu 1950 metais. Sakoma, kai kurie amerikonukai bijo studijuoti rusiškus dalykaus, kad kas nors juos vėliau nepaskaitytų "komunistais."

Bostono kolegijos futbolo komandos rungtynėje su Worcesterio Holy Cross (Bostonas laimėjo 31 prieš 13), žaidė šie lietuviai: Bostono pusėje: Andrusaitis, Poskus, Kirklys, o Holy Cross — Strumskis.

Amerikos kariško oro laivyno sekretorius Talbott kalboje pareiškė: "Sugyventi su komunistais reiškia būti toks stiprus, kad jie tave negali įkasti. Kitaip sunamnis kaip žirni."

Argentinoje diktatorius Peronas pradėjo karą su katalikų kunigais, kurie pasmerkė kai kuriuos jo elgesius, pavyzdžiui, legalizaciją paleistuvybės ir įpeltinimą pavainikiams gimusių kūdikių.

Senatorius McCarthy draugai pradėjo vaju surinkti dešimtį milijonų parašų po peticija, kuri skelbia, senatorius esąs puikus vyras.

— ATOMINĖS energijos mokslininkai skaičiuoja, kad už 20 metų atominė energija bus užėmusi daugiau kaip pusę pramonės, elektros apšvietimo ir šildymo.

Nr. 46

WORCESTER, MASS., Gruodžio (Dec.) 10, 1954

Vol. XXXVI

PEIPINGAS PERSPĖJO J. V. APLEIST FORMOSA

HONG KONG. — Komunistų Kinija perspėjo Jungtinėms Valstybėms išeit iš Formosos arba priimt visas rimtas Peipingo "išlaisvinimo" kampanijos pasekmes. Premieras Chou-En-lai baigė keturių mėnesių propogandos vaju su pranešimu per radio. Pereitą savaitę Jungtinės Valstybės ir Nacionalistų Kinija pasirašė bendrą apsaugos sutartį, kuria J. V. prizadėjo apginti Formosą ir arti esančias Pescadores salas.

Ponas Chou vadino šį pakta grynos agresijos paktu, taipgi sakė, kad jis negalioja, dėlto kad Formosa ir Pescadores priklauso Kinijai pagal karo laiko Cairo ir Potsdamo sutartis.

"Formosos paktas ir visos kitos taip vadinamos apginimo sutartys tik veda prie karo", Chou sakė, "Kiniečiai žmonės trokšta taikos, bet ne jų teritorijos ir soverenumo kaina." Kiniečiai žmonės supranta, jog tikrai per

atspirimą prieš agresiją tegali taika būt apginta. Kiniečiai žmonėms pareiškia pasauliui, kad jie pasiryžę išlaisvint Formosą, kad jų kraštas būtų suvienytas, ir kad apsaugot Azijos ir pasaulio taiką. Jei Jungtinių Valstybių vyriausybė neprašalina visų savo ginkluotųjų jėgų iš Taiwan (Formosos), Penghu salas (Pescadores) ir Taiwan ir nepaliauja kištis į Kinijos vidaus reikalus, tai turės imt ant savęs atsakomybę." Ponas Chou kaltino Jungtines Valstybes už naudojimą tų pačių taktikų, kaip Japonai militaristai, kurie pagrobė Kinijos dalį 1931 metais ir pasiuntė šnipus į Komunistų Kiniją. Yleniuolika J. V. Oro Jėgų lakūnai buvo nuteisti į kalėjimą už šnipinėjimą pereiną mėnesį, beveik du metų vėliau po to kada jų B-29 lėktuvas buvo nušautas, laike Korėjos karo.

PASAULY NĖRA TIKROS TAIKOS

WASHINGTON, D. C. — Pasaulis bijo karo dabar mažiau kaip bile kada nuo 1951 metų, prezidentas Eisenhower pareiškė. Prezidentas vienok perspėjo, jog pasaulį dar nėra tikros taikos, nes tautos dar negali visomis savo pastangomis rūpintis apie visų žmonių gerbuvį, bet priverstos savę apsaugoti. Prezidentas Eisenhower sakė, kad paubos negali būti vadinama taika. Prezidentas sakė, kad taika reikią padėti pasauly, kur turime pasitikėjimą, jog galima paskirti didesnę dalį savo turto, darbo, triuso ir proto bendram gerbuviiui, bet ne apsaugai.

Minėdamas apie amerikiečius lakūnus laike Korėjos karo įkalintus kiniečių komunistų, prezidentas sakė, kad kiniečiai tu-

rėjo jau seniai gražint nelaisvius. Visi žino, kad paliaubų Korėjoj vienas tikslas buvo pasikeitimas karo belaisvių, bet kiniečiai sulaužė savo pažadus, visų neišlaisvino. Minėdamas apie užsieniam pagelbą, jis pareiškė, kad tai bendroji apsauga ir ką mes atliekama pasauly yra del 163,000,000 amerikonų gerovės. Administracija turinti programą pagelbēt Azijai, bet apie tą reiką Kongreso vadai su prezidentu tarsis Baltuose Namuose, antradienį. Apie programas pagelbēt Iranui Indokinijai, Indonesijai, Japonijai, Prancūzijai ir kitiem kraštam reikią spręst kas bus naudingiausia Jungtinėm Valstybėn, nes tai daroma apsaugos sumetimam.

Senatorius McCarthy Papeiktas Senate, Išėjo Prieš Prezidentą Eisenhower

WASHINGTON, D. C. — Šio mėnesio pradžioj, Senatas netiesioginiai papeikė Sen. McCarthy, didžiama baįsu. Nepaisant to papeikimo, McCarthy sakė toliau varys savo komunistų valymo darbo valdžioj.

Atvykęs ištirti įtariamų komunistų plieno pramonėje, McCarthy pertraukoje paskelbė politinį karą prezidentui Eisen-

hower, su priekaištais kad prezidentas pagyrė tuos senatorius kurie sutrukdė kovai komunistams ir už nuolaidas Kinijos komunistams, kurie dar kankina Amerikos karo belaisvius. McCarthy puolimus, prezidentas Eisenhower atsakė, kad jis vengia visokius asmeniiskus barnius.

Kainos Mažesnės, Pelnas Didesnis 1955 Metams

WASHINGTON, D. C. — Administracijos ekonomistai pranašauja, kad 1955 turėtų patikti visiems, nes kainos kris žemyn ir pelnai kils aukštyn. Ekonomistai sakė, kad per visą ateinantį metą, kainos eis žemyn, doleriu vertė pakils. Taipgi biznieriui gali tikėtis didesnius pelnus.

Kanada Išsikels Iš Korėjos

OTTAWA. — Vyriausybė ketina išsiųsti 25-tos Kanadiečių Pėstininkų Brigados likusius kareivius anksti sekantį metą, Gynybos departamento narys pranešė. Jis sakė, kad visi Kanados kareiviai išvyks iš Korėjos anksti sekantį metą, ir kad užbaigs Korėjos reikalą savo knygoje.

Marijos Metai Baigėsi

ROMA. — Popiežius Pius XII Marijos Metus su invokacija ir iškilmingu pašventinimu, transliuota iš Vatikano Rūmų. Serenitas ir pailsęs 78 metų Popiežius išreiškė džiaugsmą, kad jo kančios yra rodymas jo "meilės Dievui." Popiežius kalbėjo tuojais po užsibaigimo pamaldų, kurias atlaikė Eugene Kardinalas Tisserant, šv. Marijos bazilikoje. Marijos Metai baigėsi Nekalto Prasidėjimo šventėje. Apie 100,000 žmonių dalyvavo iškilnėse.

Gdytojų biuleteny sakoma, kad Popiežiaus Pijaus XII sveikatos stovis gerėja, nors jis pasilieka savo kambary, niekur viešai neina. Pereitą savaitę atrodė, kad bus neišvengiama operacija, bet šią savaitę laipsniškai popiežiaus sveikata eina geryn.

Vokietijos Komunistai Organizuoja Armiją

BERLINAS. — Rytinės Vokietijos vyriausybės vadai tvirtino, kad Liaudies Policija barakuose taps Rytinės Vokietijos armija. Dabartinė policija, iš 90,000 vyrų, dėvėja uniformą, panašią į Sovietų Unijos armiją, bet su tradicینگais vokiečių ženklais. Jau per ilgą laiką vakariniai vokiečiai suprato, kad policija bus naudojama armijai. Walter Ulbricht, premieras ir Rytinės Vokietijos vyriausiasis komunistas pareiškė, kad geriausi įrengimai bus parūpinti Rytinės Vokietijos jėgom ir karininkai bus mokomi naudot moderniausias ginklus. Rytinės Vokietijos kariai turi būt pilni neapykantos Amerikonų, Britų ir vakarinių Vokiečių užpuolikams.

Premieras Grotewohl pranešė, kad kiniečiai komunistai pasizadėjo sutarty palaikyt taiką Rytinėje Vokietijoje. Jis sakė, kad pagal sutartį padarytą Maskvoj, bile koks užpuolimas ant Rytinės Vokietijos, "kiniečiai kovotų nuo Elbe upės iki Kinijos."

Bedarbių Skaičius Dideja

WASHINGTON, D. C. — Anksti lapkričio mėnesi, buvo 2,893,000 bedarbių, 151,000 daugiau kaip mėnesį anksčiau. Vienok, Darbo ir Pramonės Departamentai pranešė, kad bedarbių skaičius buvo pusė tiek kiek normališkai būna šiame sezone. Šiame krašte anksti peireitą mėnesį buvo 61,700,000 dirbančių, bet apie 1,000,000 sustojo dirbē ūkiuose, taipgi statybos ir kituose lauke darbuose.

Italija Protestuoja

ROMA, Italija pasirususi nutraukt diplomatinis santykius su Čekoslovakija, jei Radio Prague nestabdys savo trijų metų senumo transliavimus prieš italus. Premiero Mario Scelbos kabiretas anksti sekma dienį užgryrė protestą Pragai del šiandien Italijoje radio programos. Roma lauks tiktai vieną ar dvi dienas del atsakymo.

Pavergtosios Jungtinės Tautos Ir Višinskis

Rytų Europa Višinskį gerai atsimeina. Jis buvo ne tik Sovietų Rusijos įžmybė. Višinskis asmeniškai vadovavo Latvijos, Rumunijos, Bulgarijos užgrobitumui, Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimo delgatai Višinskio mirties proga prisiminė po darbus. Latvijos delegacijos pirmininkas dr. V. Masens prisiminė, kaip Višinskis 1940 m. birželio 17 d. diktavo Latvijos Prezidentui sąrašą žmonių, kurie turi būt Latvijos ministerais. Višinskis taip pat yra vienas iš vyriausių kaltininkų masinių deportacijų iš Baltijos kraštų.

Ir Rumunijoje Višinskis pasireiškė kaip vyriausiasis Maskvos dirigentas. To meto Rumu-

nijos užsienių reikalų ministris, dabartinis Rumunijos delegacijos Jungtinėse Pavergtose Tautos pirmininkas, C. Visoian liudija Višinskio ultimatumus Rumunijos karaliui. Ultimatumus, kuriuos rėmė sovietinių tautų divizijos.

Ir Bulgarijos patirtas ir Višinskis yra labai apgailėtina.

Pavergtosios Jungtinės Tautos pasiryžusios surinkti apie Višinskį visus duomenis ir padaryti atitinkamą pareiškimą laisvajam pasauliui.

Bet Pavergtosios Jungtinės Tautos ne vien tik Višinskio "gedi". PJT Teisių Komisija svarsto Jungtinių Tautų Chartos revizijos klausimą, karo nusikaltėlių problemą, pabėgėlių padėties klausimus ir t.t. Informacijos laisvės Pakomisios ruošia memorandumą dėl informacijos laisvės paneigimo pavergtuose Rytų Europos kraštuose. PJT Bendrųjų Reikalų Komisija padarė žygių UN ESCO ryšium su Rumusijos, Bulgarijos ir Albanijos bolševikinių vyriausybų pastangomis įstoti į UN ESCO. Kadangi dabartiniai tų kraštų režimai neatstovauja tų kraštų tautoms, tai tokių režimų dalyvavimas UN ESCO būtų priešingos tautų apsisprendimo teisei. Todėl PJT Seimas savo telegramoje UN ESCO tarp kita ko sako, kad "dabartinė Albanija, Bulgarija ir Rumunija UN ESCO tikslų nevykdys.. Jos yra padariusios begales nusikaltimų žmoniškumui, subolševikino auklėjimą ir užgniaužė minties laisvę." UN ESCO 28 balsais prieš 12 Albanijos, Bulgarijos ir Rumunijos prašymus atmetė.

Nors ir sunkų pasakyti, kokios reikšmės šiam UN ESCO sprendimui turėjo PJT Seimo telegrama, bet yra faktas, kad PJT Seimas pačiu savo buvimu ir juo labiau savo žygiais paneigė Maskvai ir jjos ekspozitorams pavergtuose Rytų Europos kraštuose teisę atstovauti tų tautų valiai. Z. H.

Telefonų Naudotojam Naujas Patarnavimas

VIENNA. — Vienna, turintis savotišką telefono sistemą dabar siūlo kitą patarnavimą savo klientams: pasukite A-017 ir gausite vėliausias žinias. Tarp 6-tos valandos ryto ir 11 vakare kasdien bus galima gauti per keturias minutes paskutinius pasaulinius ir vietos įvykius. Vienos telefonai parūpina 16 skirtingų patarnavimų, kaip pasakos vaikams; valgių receptų šeiminiškėm; oro pranašavimai ir įvairūs patarimai suaugusiems.

Atomo Pasitarimai Slapti

WASHINGTON, D. C. — Valstybės Departamento narys sakė, kad pasitarimai tarp Jungtinių Valstybių ir Rusijos del prezidento Eisenhowerio "atomaitaikai planui" toliau tęsiasi slapta.

LIETUVAI! SKAIITYKIT IR PLATINKIT AMERIKOS LIETUVI E.

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

BALUČIO 75 METŲ SUKAKTIS

Pagerbkime Br. K. Balutį Garbės Vertą Mūsų Tautos Vėteriną Valstybininką S. Loukų 75 Metų Amžiaus! Amerikos Lietuvių Žym. Veikėja.

SĪMET 29 d. gruodžio sukaks lygiai 75 metai Broniui K. Balutiui, žymiam Lietuvos diplomatu, dabartiniam Lietuvos atstovui Londone gyvenančiam. Bronius Kazys Balutis, kaip mes jį žinome iš anų laikų, kuomet jis gyveno ir mokėsi JAV krašte, buvo uolus visuomenės veikėjas, dienraščio "LIETUVA" Chicagoje redaktorius ir pasižymėjęs savo visuomeniniais veikimais begyvendamas JAV ne tik kaip žurnalistas, redaktorius, bet kaip visuomenininkas ir kultūrininkas, buvęs Tėvynės Mylėtojų Draugijos Pirmininkas. Jo iniciatyva ir pastangomis TMD buvo susilaukus arti 4,000 narių ir jo rūpesčiu bei susitarimu su a.a. J. Gabriū (Parsaičiū) gyvenusiu Paryžiuje, nupirko ir išspausdino a.a. dr. Vinco Kudirkos raštus 6-šiuose tomuose. Tai yra tas B. K. Balutis, kuris mūsų išeivijoje begyvendamas ir besimokydamas tapo ne tik juristu, bet ir didžiu Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės siekimo šulu, tai tas pat B. K. Balutis, kuris prisidėjo prie įvykdymo istorinio Amerikos Lietuvių Seimo New Yorke, kuriame visos amerikiečių lietuvių grupės susivienijo, bendrai veikė kovodamos ir siekdamos išlaisvinimo Lietuvos, atstatymo Lietuvos nepriklausomos valstybės po I-jo Pasaulinio karo.

Bronius K. Balutis suvaidino svarbią rolę mūsų išeivijoje JAV krašte gyvenančių lietuvių organizaciniame ir kultūriniame gyvenime ir veikloje. Ir pasibaigus I-jam didžiajam pasauliniui karui, matėme mūsų garbingąjį visuomenininką — B. K. Balutį stojantį į diplomatinę veiklą besikuriančios Lietuvos valstybės atstovavimui ir jos reikalų gynimui užsieniuose. Adv. B. K. Balutis, kaip žinome, suvaidino svarbią rolę atkūrimo Lietuvos valstybės, diplomatinėse pareigose ir derybose su lenkais Suvalkuose bei kitose valstybėse. Šis mūsų tautietis pašventė savo gyvenimą Lietuvos reikalams kai politikas, valstybininkas ir diplomatas.

Šįmet sukanka jam 75 metai amžiaus, talgi turi būti svarbu ir miela visiems jo generacijos ir jaunesniams lietuviams išeivijoje gyvenančiams, tuo labiau mums amerikiečiams lietuviams, paminėti jo 75-tąją gimtadienio sukaktį ir tinkamai pagerbti šį mūsų visuomenės ir Tautos Vėteriną ir garbingąjį. Ypatingai pareiga visų amerikiečių lietuvių pasveikinti jubiliatą, palinkėti jam geros svikatos ir sėkmės jo sunkioje kovoje už laisvę ir ne-

priklausomybę Lietuvos šiais pasaulio tautų krizės metais.

Gerb. p. J. J. Bačiūnas skatina mumis ir teikia mums žinias iš p. Balučio gyvenimo ir jo darbų mūsų tautos naudai ir garbei. J. J. Bačiūnas savo lėšomis išleido p. Vytauto Širvydo parašytą p. B. K. Balučio trumpąją biografiją — knygą: "B. K. Balutis, jo Gyvenimas ir Darbai." Ši knyga, kad labai trumpais bruožais patiekia mums žinias, ypač jaunesnės kartos lietuviams, mažiau apie p. B. K. Balučio ankstyvesnį gyvenimą, jo jaunystę išeivijoje ir jo darbus mūsų tautos garbei ir naudai, daug žinių randame šioje knygoje. Mes, senesnės kartos lietuviai, kurie kartu su p. Balučiu gyvenome JAV krašte ir veikloje dalyvavome senai žinome nuopelnus šio mūsų visuomenininko mūsų išeivijai ir Lietuvai.

Ir šių žodžių rašėjas atvykęs į JAV skaitydamas Balučio redaguojamąjį dienraštį "LIETUVA" Chicagoje leidžiamąjį, turėjo progą patirti p. Balučio idealumą ir jo asmenišką įtaką, kurį ne tik paskatino mane į spaudos darbą — korespondentu būti šio dienraščio, bet dar davė man sąlygas ir galimybes mokytis lietuviškos kalbos ir rašybos. Kai sūnus garsiosios Seirijų dzukijos, jis atjautė man Trakų krašto dzukui, ragino mokytis atsiūsdamas nemokamai lietuvių kalbos ir rašybos rankvedėlį.

Balutis ir a. a. J. O. Širvydas, tai buvo toki redaktorai, kurie sugebėjo iš beraščių raštiškais jaunus lietuvius korespondentais paruošti. Jie buvo toki humaniški, toki taurūs lietuviai, kurių tais laikais mūsų išeivijoje mažai nebuvo. Kaip Širvydas, taip ir Balutis buvo nešėjai lietuviškojo žibinto mūsų išeivijoje ir tautinės idėjos kilimo akstinai. Tokių redaktorių amerikiečiai lietuviai anksčiau ir vėlesniais laikais nesulaukė ir dabar neturi. Todėl miela man pasisakyti šiltai ir kvieisti amerikiečius lietuvius ruošti minėti gerb. p. B. K. Balučio 75 metų sukaktį, tinkamai pagerbti šį mūsų tautos vėteriną valstybininką, širdingai pasveikinti progą jo 75 m. amžiaus sukakties ir palinkėti jam ilgiausių metų ir sėkmės.

V. M. Čkas

THRILLING NEW DESSERT!

Royal Purple Sundae
 Vanilla Ice Cream
 Topped with
Welch's
FROZEN Grape Juice
 — poured right from the can!

MAKE IT AT HOME TONIGHT!

DR. B. MATULIONIS

Vidaus, spec. širdies ir plaučių ligos.
 Priima bet kurią dieną, iš anksto susitarus —
 telefonu ar laišku.
 Telef. 22, Pascoag, Rhode Island.
 Adr. State Sanatorium Wallum Lake, Rhode Island

Atstumas: nuo Providence — 24 mylios,
 nuo Worcesterio — 26 m.,
 nuo Boston ar Brockton — 50 m.,
 nuo Thompson, Conn. — 10 f.

PRĄSYKITE KALĖDŲ DĒDUKO ATNEŠTI

"AMERIROS LIETUVIO" Prenumeratą Tai Naučiausia Dovana, kuri Primins Jūsų Duosnumą Per Visus Metus.

Užrašykite Jūsų giminėms, draugams ar šeimai "Amerikos Lietuvį". Jie džiaugsis šiąją dovana per visus metus ir sužinos visą svarbiausią žinią. Sykiu su dovana mes prisiūsim lietuvišką kalendorių ir Kalėdų pasveikinimo kortelę.

"AMERIROS LIETUVIO" PRENUMERATA: —
 Suvienuose Valstijose \$3.00
 Užsieniuose Kanadoje \$4.00

VIRŠMINĖTOS KAINOS TIKTAI IKI GRUODŽIO 31, 1954

SLA BANKIETAS HARTFORDE

SLA 40 Metų Sukakties Bankietas Su Menine Programa Pavykęs, 300 Svečių.

HARTFORE sekm. 28 d. lapk. įvyko SLA 4-tojo apskr. kuopų 40 metų sukakties šaunus bankietas. Šios sukakties atžymėjimui SLA kuopų nariai ir vadai, ypač Hartfordiečiai, šauiniai pasiruošė minėti sukaktį SLA 4-tojo apskr. įsteigimo. Reikia sakyti, kad buvo viena iš sėkmingųjų pramogų tautiniu ir meniniu bei fraternaliu atžvilgiu, sėkmingiausias SLA bankietas.

Bankietas prasidėjo su menine programa 2-ą val. p.p. klubo auditorijoje. Manchesterio liet. choras sudainavo Amerikos ir Lietuvos himnus ir porą dainų po vadovybę p. Pakėno. Prasiidėjo bankietiniai pietai, po to sekė kalba SLA Prez. adv. Kalinauskos iš Bostono atvykusio. J. kalba buvo svarbi tuo atžvilgiu, kad jis pabrėžė, jog reikia amerikiečiams lietuviams didesnio bendrumo ir susirūpinimo išlaikyti lietuvių Amerikoje. Jei mes norime būti tauriais žmonėmis, pavyzdžiais lietuviams ir stipriais tautiniu ir kultūrinio atžvilgiu privalome vienyti, bendrai veikti ir stiprinti lietuvių ir savo senosios kartos lietuvišką išeiviją, mūsų pareiga dėti pastangas įtraukti lietuvių jaunimą į lietuviškąją organizaciją, mūsų senąjį ir turtinąjį Susivienijimą Liet. Amerikoje. Lietuvių praktiškas apsiūngimas ir solidari veikla teikia galimybes išlaikyti mūsų tautinio, kultūrinio ir organizacinio gyvenimo. Jis įvertino SLA 4-tojo apskr. vadų ir narių bendradarbiavimą progą sukakties minėjimo. Baigdamas kalbą pareiškė: gyvenk' n ir dirbkim Lietuvai ir Amerikai, atiduokim Amerikai kas Amerikos, o Lietuvai kas yra Lietuvos kai ainiai lietuvių tautos. Nepamirškime kas dedasi už geležinės uždangos, ten nėra laisvės, rūpinkimės gražinti laisvę Lietuvai. Lai mūsų idealumas ir tautinė vienybė tebus šaltinis mūsų išeivijos žmonių stiprybės kovoje už laisvę lietuvių tautos.

Kvartetas

Gražiai sudainavo Manchesterio choristės kvartetą, ponios Birietienė, Sidney, Čičiūnienė ir Kvetkauskienė, "O, mėlynos jurės" labai gražiai p. Pakėnui pianu palydint, po to sekė kalba "V" redakt. p. J. Tyšlavos, kuri buvo įspūdinga. Tarpe kita ko p. Tyšlavai pasakė: "Ameriko niškoji Lietuva, tos mūsų lietuviškos kolonijos primena mums senovės Lietuvą, kurioje mūsų prabochiai gyveno ir kūrė savo piliakalnius žilose senovėje, kai centrus saugojimui ir gynimui nuo priešo ir kai priešas žygiuo-

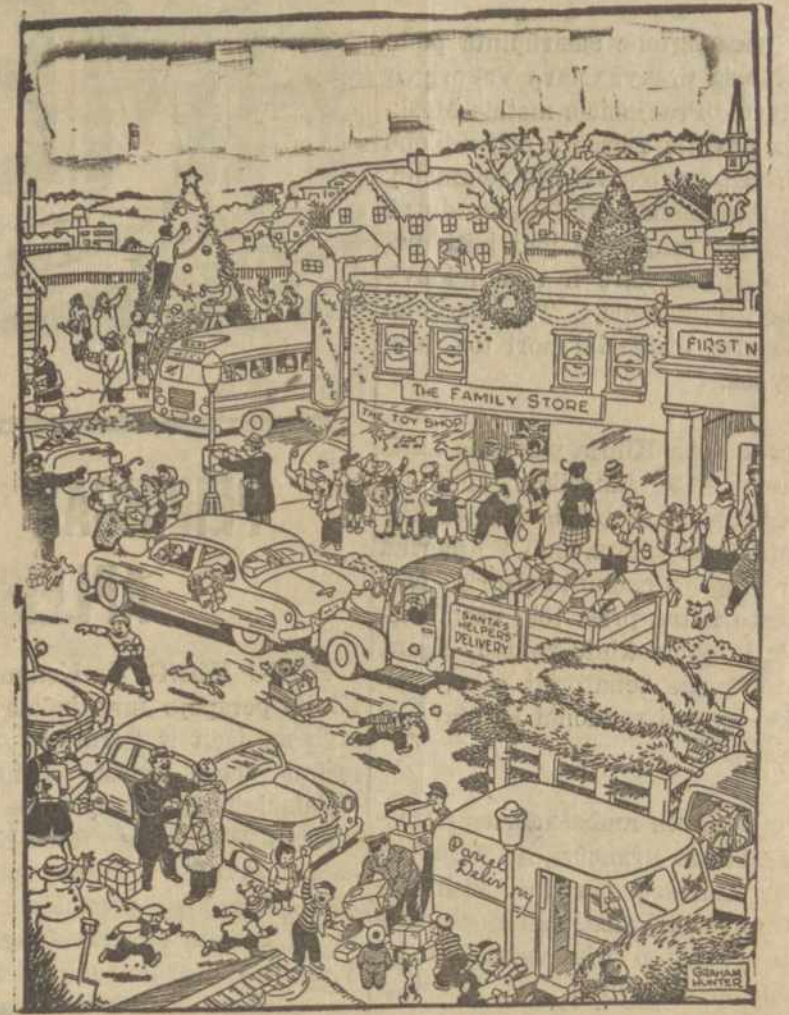
davo į Lietuvą iš tų piliakalnių skaldavo ugnis tartum signalas visam kraštui, jog ateina neprietelius, visuose piliakalniuose užsidegdavo ugnis ir visa Lietuva tėvynės gynimo sąjūdžiu, taip pat ir amerikiečiai lietuviai per pastarus virš 70 metų užsidegdavo sąjūdžių savo kolonijose eidami į talką Lietuvai ir jos laisvės teisių gynimui. Ir šie amerikiečių lietuvių kolonijose "piliakalnių" tebėra bedeganti tėvynės meile, lietuviškoji bendruomenė tebėra gyva ir pajiegi kovoje už senosios tėvynės loisvę." Baigdamas savo kalbą prisiminė Vasario 16-tos gimnaziją Vokietijoje, ragino svečius parenti gimnazijos išlaikymo reikalus aukomis savo.

Gražūs Duetai

Manchesterio liet. choristų duetai iššaukė gausius aplošdimentus. Duetus sudainavo ponios: Sidney (Bakštytė) ir Kurnietienė "Turėčiau iškeliauti už jurių" ir "Jaunystė" labai įspūdingai, dainininkės buvo iššauktos pakartoti. Svečiai susilaukė didelio surprizo, kuomet išėjo į sceną jaunas lietuvis, p. Vokietaitis solistas, kurio gražus baritonas ir stiprus balsas nustebino svečius ir sužavėjo. Solistas Vokietaitis sudainavo porą lietuviškų dainų ir aria iš Verdi Operos "Arniui" labai įspūdingai ir susilaukė gausių ovacijų. Nusistebėjau ir aš p. Vokietaitis talento potencialu, tai žemas — basso — baritonas, stiprus ir kupinas dramatiško gausumo. Susižavėjome visi. Pamačiau sau: jo mamytė, kuri irgi buvo solistė kai jauna buvo, meniškai nusiteikusi, meno mėgėja, dabar ji jaučia savo širdyje ir sieloje didį pasitenkinimą klausydama savo sūnaus tarsi operos artisto scenoje dainuojančio, jos meninis idealas ir troškimas tapo tikrovė jos gyvenime.

Įspūdingai pasireiškė solistė ponija Sidney - Bakštytė iš Manchesterio ir susilaukė didžiųjų ovacijų. Tai gražus jos lyriškojo soprano balsas, jos lietuvių kalboje dainoje tarmės, žodžių, žavėjo svečius ir ji buvo lydimas gausiais aplošdimentais. Žodžiu, bankietas ir meninė programa buvo pilnai pavykę. Garbė Manchesterio Liet. Choristams ir jų jų vadui p. Pakėnui, garbė ponams Vokietaičiams, nes jų jų sūnelis žada viltį jiems ir meno mėgėjams sėkmingo solisto ir operos artisto ateityje. Bankietas baigėsi geroje nuotaikoje, svečiai ilgai baliavojo ir šoko klube. Geistina daugiau tokių pramogų, dėkingi esame visiems menininkams, ypač mieliems Manchesterio Liet. Choro ir solistams bei jų jų vadui p. Pakėnui už gražią meninę programą šiame sukakties bankiete.

"AL" Rep. VMK

STIPRUS KANDIDATAS

Lt. Pulk. Mazotas Kandidatas savo būdo savybėmis yra pilnai kvalifikuotas — tinkamas būti klubiečių sėkmingu vadu.

Klubui Reikia Populiaraus ir Tinkamo Vado

HARTFORD, Conn., vietos lietuvių klubiečiai ir kiti mūsų žmonės, klubiečių bičiuliai, susidomėję Pulk. Adv. Leon Mazotas kandidatūra į vietos lietuvių klubo Prezidentūrą. Todėl svarbu pažvelgti į šį žmogų, jo asmenybę ir kvalifikaciją į klubo vadovybę. Adv. Leo Mazotas vietos lietuviams plačiai žinomas, nes nuo savo jaunystės buvo įsijungęs į lietuvių vietines organizacijas, sūnus žymios lietuvių šeimos.

Pirm negu Leo Mazotas baigė juristo mokslą, pateko į JAV karuomenę pereito karo metais, jis jaunuoliu bebūdamas jau pasireiškė vadovybės rolėje veikias, jis buvo Pirmininku Šv. Trejybės Jaunų Vyrų klubo, buvo Vice-pirmininkas Lietuvos Vyčių skyriuje, vėliaus pirmininku kelėta metų, taipgi, pirmuoju Vice-Prezidentu Conn. Liet. Katalikų jaunimo organizacijos, Kasininku Aero-klubo Conn. Tautinės Gvardijos (amerikonų), Prezidentu karo veteranų nariu K of C., o karo metais atsidūręs į JAV kariuomenę jis pasižymėjo, tapo nariu Military Intelligence ir po karo grįžo aukšto karininko stažą turįs kai Lt. Pulkininkas.

Jo akademiški stažai ryškūs. Jis narys Georgia School of Technology, garbės narys Phi Eta Sigma; graduantas Trinity College su garbės pažymėjimais istorijos moksle su Phi BETA KAPPA; graduantas Conn. universitete teisių fakultete, buvo narys studentų tarybos ir jų jų organo redaktorius. Dabar praktikuojąs juristas — prisiekdintas advokatas, prie to, jis yra narys Conn. National Guard ir Gen. Stanley Štabo narys. Toki atspindžiai šio mūsų tautiečio moksle ir organizacijoje bei kariuomenėje pasireiškimai ir pasižymėjimai faktų šviesoje.

Adv. Leo Mazotas atsistoja aukštai kai inteligentas, vadas ir jo žinybo, taipgi, asmeninė įtaka Hartfordo lietuvių ir amerikonių visuomenėje didelė, plačiai žinomas ir įtekmingas žmogus, todėl jo kvalifikacija būti sėkmingu Liet. Amer. Pil. Klubo Prezidentu labai gera ir neabejojame, kad klubiečiai išrinktų p. Mazotą Prezidentu savo klubo, nes p. Mazotas savo intelektu, patyrimais organizaciniame gyvenime ir vadovybėje bei

Hartfordo Liet. Amer. Pil. Klubas turėjo daug visokių Prezidentų, dėja, nevisi jie atliko savo pareigas ir buvo populiarius vadai, sugebėjo sėkmingai klubui vadovauti, tikrai kelėtas praktiškų vadų tebuvo laike pastarųjų poros dešimtmečių, Juozas Palkauskas per dešimtmetį sėkmingai vadovavo, jį užvadavo adv. Frank Monchun. Dėja, adv. Monchun patekęs į Conn. Senatą ir politinę ir profesinę savo plataus masto veiklą negalėjo ir nesutiko klubui vadovauti del laiko stokes. Adv. F. Monchun Prezidentavimo laikotarpiu klubo prestižas buvo aukštai. Adv. Monchun užvadavo klubo Pirmininkavime jaunos kartos veikėjas S. Morkus, jo vadovybė buvo sėkminga, nors ne tiek pakanga kaip Palkausko ir adv. Monchuno. Dabartinis klubo Pirmininkas p. Remick gerų norų žmogus, tačiau neturi prityrimo ir jo vadovpbė klubui ne davė tiek pasisekimo kai pirmesniųjų Prezidentų.

O mūsų klubui reikalingas vadas turis intelektualį potencialą, amerikonių politinėse ir socialinėse sferose žinomas žmogus. Pulk. Adv. Leo Mazotas bus kaip tik tai turintis tokias kvalifikacijas klubo Prezidentui reikalingas pakėlimui klubo prestižą ir reprezentaciją miesto ir valstijos politinėse sferose; keldamas klubo prestižą jis kels visą lietuviškąją mūsų miesto bendruomenę — visus lietuvius atstovaudamas. Čia yra pati didžiausia ir reikšmingiausia svarba, nes adv. Leo Mazotas žinomas akademinėje, politinėse ir kultūrinėse sferose ir valstijos militarinėse sferose populiarius žmogus.

Laimingi klubiečiai susilaukė šio žmogaus sutikimo kandidatuoti į klubo Prezidentūrą. Mūsų klube yra apie 700 narių abejuose klubo skyriuose, tai didelis potencialas! — Stipri organizacija. Ši organizacija gali būti efektinga ir sėkmingai veikti, pasisekimą turėti jei ji bus vadovaujama praktiško ir populiaraus Prezidento, o adv. Leo Mazotas, mano nuomone, yra toks žmogus, klubui daug žada naudoti ir garbės jei jis bus išrinktas Prezidentu. Todėl balsuokime visi už adv. Mazotą.
 Klubietis W.M.C.

VYT. SIRVYDAS

Ką Kiti Rašo

GAL NE LAISVALAIKIO?

Rašytojas Stasys Santvaras "Dirvoje" apgaili tremtyje atsidūrusių rašytojų būklę. Sako: "Tiek buvo ruošiami Lietuvoje, tiek buvo dirbti ir tikėta. Tačiau, kaip atėjo laikas būti sau mėnėmis — mes atsidūrėm už savo tėviškos vartų. Ne vienas namų netekome pačiomis gražiausiomis savo gyvenimo dienomis. Žinoma, kurti, veržtis ir tikėti ir dabar galima. Bet... trūksta laisvalaikio."

Poetas Adomas Mickevičius, kaip pat, savo laiką atsidūrė už mylimos tėviškos vartų, bet jis rado laisvalaikio sukurti puikiausius savo kūrinius. Gal būt, mūsų rašytojams ne laisvalaikio trūksta, bet... talento.

čiuose su gražiai pareikštu priėjimu, kad gruodžio 29 dieną, t. y. 75 metai amžiaus geram Amerikos lietuvių sūniui, Broniui K. Balučiui, nepriklausomos Lietuvos respublikos Pasiuntinui Anglijos imperijos centre, Londone.

Kaip p. Bačiūnas sako, Balutis "daugiau, kaip 50 metų dirba mūsų tautos tarnyboje." Jis pradėjo tą tarnybą pačiomis pirmomis savo atvykimo Amerikon dienomis, dalyvaudamas Amsterdamo lietuvių atstovų pirmame Amerikos lietuvių politiniame seime, Filadelfijoje. Šiandien jis tarsi dirba, kaip Bačiūnas gerai sako: "sunkiomis, pačiomis sunkiausiomis sąlygomis."

KEISTA PAZIŪRA.

Mūsų spaudoje Jono Aiščio knyga "Apie laiką ir žmones" susilaukė paminėjimų, bet dar ne išsamios kritikos. Matyti, joje yra idėjų ir vertingų momentų. Kai kur, tačiau, yra ir prarūgusių agurkų. Pavyzdžiui, vienoje vietoje mūsų spauda Aistis apibūdina: "laikraštine terlionė."

Nėra abejojimo, kad mūsų spaudoje pasirodo ir "terlionės." Tačiau, bendru požiūriu, mūsų spauda tenka labai gerbti ir aukštai statyti. Tą, pavyzdžiui, darė, kun. J. Tumas - Vaižgantas, rašydamas straipsnį apie Dr. V. Kudirką, "Vincas Kudirkos jubilėjiniame Varpe", 1924 metais. Jis sakė:

"Ir mes maza nusidėmumėm teisybei, jei, sakysime, paskutinio devyniolikto amžiaus ketvirtio lietuvių literatūros istoriją pavadintume lietuvių žurnalistikos istorija. Net ir mėginimai sukurti kurį beletristinį veikalėlį atsiduoda ta pačia publicistika. O kad per publicistiką pasireiškia visi tautos, visuomenės vargai ir sielvartai, tai rašydamas apie ano laiko raštus ir rašytojus, lyg rašai pačią tos visuomenės, jos kultūros istoriją."

Premijų dalinimas "rašytojams", kaip tik rodė, kad mūsų literatūra dar nėra išgyvenusi "publicistikos" amžių. Tokiu būdu, mūsų rašytojai privalėtų labiau gerbti "terlionę", ir joje uoliau bendradarbiauti, ją tobulindami.

YPAČ AMERIKOS LIETUVIAI

Mūsų visuomenei nusipelnusių žmonių tinkamai pagerbti visada jautrus J. J. Bačiūnas pasirodė keliuose mūsų laikra-

terlingesnio pareiga. "The Commonwealth" žurnale Londono "Economist" redaktorė, Barbora Ward, rašo: "Krikščionišybė sako, žmonija tai viena bendra šeima. Krikščioniškas mielaširdingumas liepia artimą šelpti. Vakarų civilizacija šiandien turtingiausia žmonijos dalis. Tai faktas. Iš to fakto ir išvada aiški: turta reikėtų pavartoti duoti duonos ir geresnių sąlygų milijonams, kurie priklauso žmonijos bendrajai šeimai, bet tos duonos ar sąlygų stinga. To nedarydami — eisime prieš paties Dievo, mūsų Kūrėjo valią."

AMERIKA KARO VENGS. Bostono "Christian Science Monitor" dienrašties Specialis Washingtono korespondentas J. C. Harsch, praneša:

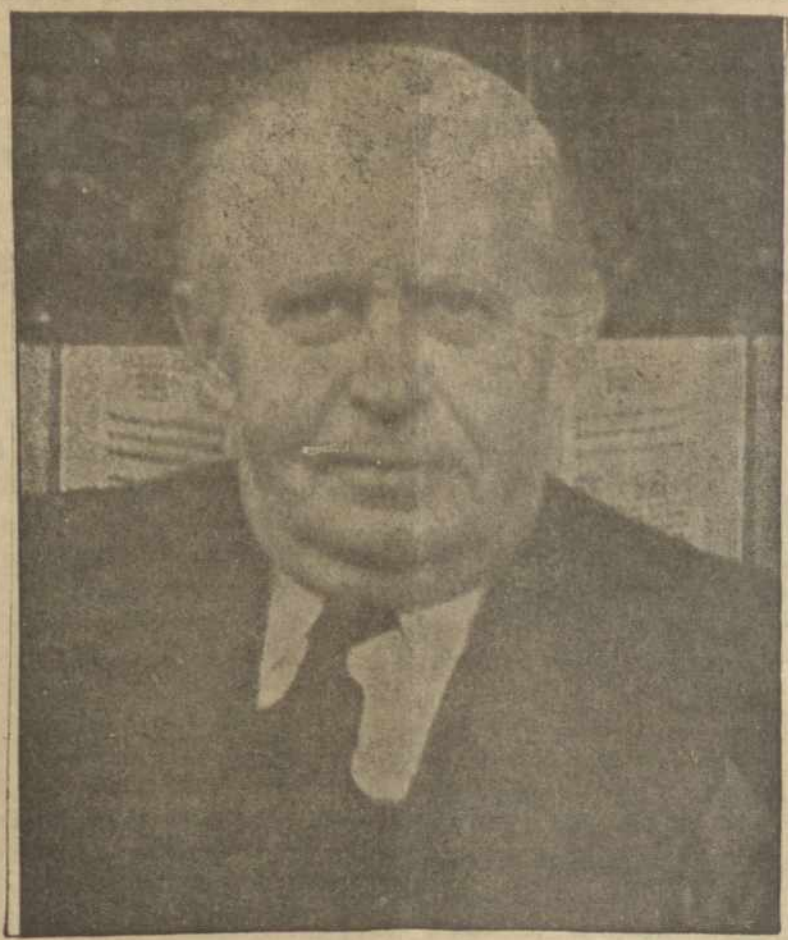
"Nors yra čia veiklių, nuoširdžių bei miklaus liežuvio skatintojų skelbti Rusijai karą pirm negu ji jį skelbs, tačiau jų skaičius neperdidelis ir jau jie nebeatstovauja net mažumos Amerikos reikalus tvarkančių viršūnių. Prezidentas Eisenhoweris ypač net nenori klausyti, ką jie sako. Jis, ir daugelis kitų atsakomingu pareigūnų, ilgai, šaltai ir nuodugniai apsvairstė atominio karo sąlygas bei išdavas. Jie nusprendė, kad toks karas būtų nepakenčiamas."

KORĖJOS SPAUSTUVIŲ TECHNIKA TOBULINAMA

Jungtinių Tautų Korėjos Atstatymo agentūra (UNKRA) parūpino technikos specialistus mokyt vėliausius technikos būdus Korėjos spaustuvninkams.

SKAITYKITE ir PLATINKITE "AMERIKOS LIETUVI"

BRONIUS KAZYS BALUTIS (Lietuvos Atstovas Londone)

Brangus Amerikos Lietuviai!

Baigiantis šioms metams, gruodžio 29 dieną sukanka lygiai 75 metai Broniui K. Balučiui, Lietuvos ministeriui, Londone, Anglijoje.

Daug sukaktuvių mes turime, bet šios — tai pačios šis artimiausių Amerikos lietuvių širdžiai. Nes Bronius K. Balutis yra ne tik nusipelnęs Lietuvos Respublikos diplomatas, dabartinis jos ministeris Londone, Anglijoje, buvęs Lietuvos atstovas Washingtone, Amerikos Jungtinėse Valstybėse, vyras, kuris daugiau nei per tris dešimt mečius be perstojo dirbo Lietuvos reikalams atstovauti ir ginti jos laisvės bylai. Balutis yra giliai vagą išvaręs ir Amerikos lietuvių visuomeniniame ir kultūriname gyvenime, dar prieš pirmąjį pasaulinį karą čia veikliai dalyvavęs lietuviško susipratimo žadinime, buvęs tėvynės mylėtojas, per spaudą galvines lietuvių tautinę ir valstybinę samonę, kaisvai Lietuvai atsikeliant skubėjęs jai padėti savo talentais ir visa širdimi, bet niekad nepamiršęs Amerikos lietuvių domėjšius mūsų reikalais, brangindamas čia pasilikusius genus draugus...

Nuoširdžiai kviečiu visokių nusistatymų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų, taip pat spaudą ir kitas kultūrinės lietuvių įstaigas vertingai paminėti šio mūsų mylimo ir didžiai

nusipelnusio Lietuvos valstybės vyro garbingo amžiaus sukaktį. Balutis yra turbūt viena iš gražiausių, jei ne pati gražiausioji gėlė, kurią Amerikos lietuvių visuomeninis ir tautinis gyvenimas anuomet padovanojo Lietuvai. Balutis lietuviškame valstybiniame darbe ilgiausiai išsilaukė ir tebedirba Lietuvos laisvės bylai pirmose pozicijose ligi šios dienos, — ilgiausiai iš visų tų veteranų, kuriuos Amerikos lietuvių išaugino dar prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Tikiu ir kviečiu, kad prieš ateinančią gruodžio 29 dieną, prieš pasitikdami Naujus Metus, mes siūšime jam linkėjimus, sveikinimus, organizacijos paruoš atitinkamų minėjimų, nepamiršime jo radijo programose, spaudoje ir savo širdyse, parodysim jam mūsų dėkingumą ir meilę, pasiūšime dovanų, tikindami, kad mūsų meilė ir pagarba jam yra tikra.

B. K. Balučio antraštas:
17 Essex Villas,
London, W. 8, England

Visas ilgas Balučio gyvenimas atitiko keliui, apie kurį savo giesmėje sako Lietuvos Himno autorius Vincas Kudirka:

"Tegu tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegu dirba tavo naudai
Ir žmonių gerybei!"

Balutis yra vienas iš gražiausių tokio lietuvių pavyzdys visiems savo tautiečiams Amerikoje. Ilgiausių metų, stiprybės ir sveikatos Jam!"

J. J. BACHUNAS

REMKIM TAUTOS FONDO VAJŲ

Telkim Medžiagines Jėgas Lietuvos Laisvinimui! Įsigykime Lietuvos Pasą Ir Ženkliulus Visi!

LIETUVOS vadavimo ir kultūrinę veiklą plėsdami laisvojo pasaulio kraštuose stiprinsime mūsų Tautos kovą už laisvę ir nepriklausomybę Lietuvos, taigi, mūsų išėivijose lietuvių kultūrinį gyvenimą tikslu išlaikyti lietuvių laisvuose pasaulio kraštuose ir prisidėsime prie išvystymo lietuvių spontaniškojo sąjudžio kovoje už mūsų tautos žmonių išlaisvinimą iš rusų komunistų vergijos.

Laisvojo pasaulio lietuviškos bendruomenės pasiimdamos pareigą remti TAUTOS FONDA aukomis atlieka šventąją Tautos labai tarnybą. Ir mes, Amerikos lietuviai, privalome jausti pareigą talkinti TF., aukoti kiek kas išgalime į TF. Mūsų pareiga stiprinti kovą už išlaisvinimą Lietuvos iš rusų vergijos.

JAV LB LOKo Finansų Komisijos nariai posėdyje 1954 m. lapkr. 10 d. Hartforde (Conn.) svarstė TAUTOS FONDO reikalus ir vienbalsiai nutarė: a) koreičiausiai praveisti TF aukų rinkliavos vajų; b) vajaus metu platinti TF išleistas Lietuvos pasus ir ženklelius ir c) nustatė

vajaus laiką nuo 1954 m. gruodžio 1 d. ligi 1955 m. vasario mėn. 1 d.

JAV LB LOKo Finansų Komisija kreipiasi į visas JAV LB apylinkes ir apygardas, į visas lietuvių organizacijas, parapijas, draugijas ir klubus bei visas JAV lietuvių ir maloniam prašo visus lietuvius-tes įsigyti Lietuvos Pasą ir ženklelius. Ženkliuliai įklijuoti į Lietuvos pasą bus amžini hūdininkai kiek asmuo yra paaukojęs į TF. Teneleka nei vieno lietuvių-tės, kuris neįsigytų Lietuvos Pasą ir ženklelius. Atlikime savo pareigą, parodykime savo lietuviškąjį taurumą remdami mūsų Tautos reikalus.

Lietuvio pasų ir ženklelių reikalais prašome kreiptis į JAV LB LOKo Finansų Komisijos administratorių, A. S. Trečioką, 315 Walnut Str., Newark 5, N. J.

Su pagarba,
JAV LB LOKo Finansų Komisija:
W. M. Chase, Pirm.;
Dr. P. Vileišis, Vice-Pirm.,
Pr. Puronas, Sekn.,
A. S. Trečiokas, Adm.,
Nariai: Kun. P. Totoraitis,
V. Balčiūnas ir J. Balazaras

"AMERIKOS LIETUVIS"			
The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.			
Yearly Subscription in U. S.	\$3.00	In Foreign Countries	\$4.00
Two Years Subscription	\$5.00	Two Years Subscription	\$6.00
One Half Year	\$2.00	One Half Year	\$2.50
Advertising Rates: 10 cents Single Copies on application			
Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis išeina šeštadieniais, leidžiama Josephine Leonalte, 14 Vernon St., Worcester, Mass.			
Metinė Prenumerata S. V.	\$3.00	Užsieniuose - Kanadoje	\$4.00
Dviejm Metam	\$5.00	Dviejm Metam	\$6.00
Pusel Metų	\$2.00	Pusel Metų	\$2.50
Prenumeratas pradžia skaitas nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto			
Entered as Second Class Matter - September 9, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879			

Demaršams Pasibaigus Washingtonė; Siekime Reformų Musų Kovoje Už Laisvę Lietuvos.

GYVENIMAS rodo, kad visi ligi šiol demaršai tarptautinėje politikoje nedavė pasauliui taikos, negražino politinės ir kultūrinės laisvės, nenušalino pavojaus karo tarpe didžiųjų valstybių. Mes manome, kad ir pastarieji demaršai Washingtonė Europos kraštų valstybininkų nežada ko gero. Ligi šiol tęsiamas šaltasis karas, sulaukėm karo paliaubų Korėjoje ir Indokinijoje, visos konferencijos pasibaigė daviniais be pasiekimo realios taikos ir santykių glaudumo tarpe didžiųjų kraštų. Taip bus ir su pastaromis dienomis baigtųjų demaršų britų, vokiečių, prancūzų ir austrų ministrų, nes jokių konkrečių projektų, su kuriais sutaptų abiejų pasaulių valdovai, nėra siūlomų. O visgi, šie diplomatiniai demaršai buvo tuo tikslu atlikti.

Kalba apie demokratiją su komunizmu "koegzistencijos" tęsiama, ši politinė ir komercinė idėja lygiai svarbi abiejų pasaulių valdovams kai išsprendimas atominių bombų gamybos. Tiesa, Prez. Eisenhowerio pasiūlymas, kad ir su modifikacija, priimtas JTO posėdžiuose, su šiuo klausimu ir planu atomų civiliniame gyvenime ir naudojime sutapo principu ir maskolių atstovai, bet ligi ši atominė problema bus išspręsta teigiamai daug mėnesių, o gal metas laiko praeis. Ir kas gali dabor mums užtikrinti, kad ši problema bus teigiamai išspręsta? Taip bus ir su kalbamąja "koegzistencija."

Mes neabejojame, kad maskolių vadai nedasileis jokios atomų kontrolės, taipgi, jie nedaleis praktiško žygio prie tokios koegzistencijos kurioje būtų abiejų pasaulių žmonių sutapimas. Žodžiu, visi šie politiški manevrai buvo ir tebėra dėsimo objektu nutesti karo stovį koilgiu ligi abiejų pasaulių valdovai ir karinės jėgos pasirenks prie žūtūtinės kovos karo lauke. Mes suprantame rusų motyvus "koegzistencijos". Praeityje jie propagavo koegzistenciją ligi pasirošė karui, ligi vakarų pasaulis pasiekė nusiginklavimą ir pakirkimo bei demoralizacijos. Rusų visos sutartys "koegzistencijos" ir nepuolimo sutartys su kaimyniškais kraštais buvo paneigtos kai rusai susitarė su vokiečiais griauti demokratijas politiškai ir morališkai subankrutinusias. Taip gal bus ir ateityje.

Musų Kova Už Laisvę Silpna

Laisvojo pasaulio lietuviai besirūpindami savo senosios tėvynės laisvės reikalais neatliko savo pareigų pakankamai, nes neturi tautinės vienybės ir solidaringos veiklos. Dabartiniai lietuvių politiniai organai susidėdant iš politinių grupių vadovybių ir Lietuvos diplomatinį atstovų užsieniuose netur reikiamo solidarumo. Priežastis to glūdi ne diplomatinį atstovų kadre, bet mūs partinių vadovybių kadre.

Visi mes žinome, kurie atydziai sekame partinių grupių vadų nuotaikas ir samprotavimus bei santykius Lietuvos vadavimo srityje, kad šie partiniai politiški organai su viena ranka telkia užsienių lietuvius į Lietuvos vadavimo talką, o su kita ranka demoralizuoja užsienių lietuvius, smukdo bet kokį bendrąjį veikimą, puldo nepasitikėjimą ALTIU ir VLIKUI užsienių lietuvių visuomenėje. Partinė spauda kupina partinių antipatių išeinančių iš VLIKO ir ALTO politinių organų. Šie liūdni faktai nestiprina, bet silpnina laisvojo pasaulio lietuvių vienybę, jų ryžtą ir pasitikėjimą vadais viršminėtų politinių organų.

Tai viena iš tų blūgųjų veiksmų svarbi priežastis, kurioje glūdi nepasiekimai ir nesutapimai. Kita rimta priežastis, tai didesniųjų politinių grupių vadų nusistatymas ignoruoti mažesnes politines grupes ligi šiol nesutapusias su galvosėnomis ir nuotaikomis didžiųjų grupių vadų. Mes turime labai daug, sakysiu, per daug politinių grupių, jas suderinti nebus lengva, tačiau jei pas visų politinių grupių vadovybes būtų nuoširdumas ir atsidavimas senosios tėvynės Lietuvos laisvinimui iš maskolių vergijos, jie rastų "modus vivendi". Tauta be vienybės, be praktiškos politinės grupės vadovybės, be visų lietuvių solidarumo silpna, jos kova už laisvę ne efektinga, kovos jėgos silpnos politiniu ir kitais atžvilgiais.

Mūsų nuomone, dabar laikas nušalinti nesutapimus ir siekti stiprios vienybės ir solidaringos veiklos — pasitikėjimo mūsų visuomenėje ir paramos iš visuomenės tikslo pasiekimui. Kad pasiekus tikslo reikalingos reformos mūsų politiniuose centruose, reikalingi nauji vadai, toki vadai, kurie supranta svarbą tautinės vienybės ir sukaupto mūsų išėivijos pakrikusių moralinių ir materialinių jėgų Lietuvos išlaisvinimui.

LITERATURA IR GYVENIMAS

SARČNAS

POETO KELIAS.

Pagal Vaičiūčio kūrybą, jo gyvenimą galime skirti į dvi dalis: pirmąją pavadinsime gyva, antrąją — sustingusia. Visas jo gyvenimas buvo pilnas nelaimių. Gimnazijos laikais Vaičiūtis nuolatos su tėvais kovojo už teisę kurti savo gyvenimą — neiti į kunigus. Čia svarbiausias įvykis — tai nutraukimas ryšių su tėvais. Tėvas sūnų prakiekia, ir jaunas poetas pradeda savo keliu eiti. Universitetas buvo kovos dėl duonos kąsnio dienos, įtempto darbo laikotarpis, kūno ir sielos skausmų metai. Čia pažymėtina jo ir tėvo areštas ir atsėdėjimas kalėjime mėnesio, po to, džiuvos paaiškėjimas ir supratimas, kad artėja mirties šmėkla.

Tačiau, Vaičiūtis visą gyvenimą gyveno viltimi. Gimnazijoje jis ruošėsi universitetui, o universitete — būsimam sutvarkytam gyvenimui. Veikliasi jam metai 1895-1898. Nors širdyje gyveno skausmas dėl suirusių santykių su tėvais, dėl priešpaudos tėvynei, visgi jis kupinas energijos. Jo viltys, rodėsi, išsipildys. Jis baigs universitetą, ne kunigų seminariją, ir pavyks sutvarkyti ekonominis gyvenimas. Net sveikatos atžvilgiu, nors silpnas, bet juto, galėsias pagyventi. Tauta kovojo ir spyrėsi prieš rusų priešpaudą. Tas davė energijos ir Vaičiūčiui.

Tačiau, 1899 metai padaro žymią įtaką: poetas patyrė, jis turi džiovą ir pajuto, kad artėja mirties šmėkla. Prisideda akių liga, vidurių skaudėjimas. Poetas pradeda suprasti, kad jo tikslas — baigus universitetą, tėvynei dirbti, iš rankų slysta. Vaičiūtis iš energijos pereina į atsidavimą likimui. Kūryboje netiek kuria, kiek verčia. Nujausdamas greitą mirtį, jis parašo savo gulgės giesmę:

Jausmai bekvodami poilsio
geidžia,
Kasdieną prie karsto slenku
jau artyn.
Gal greitai ant amžino gyvybės
slenkščio,
Lazdele keleivio turėsiu padėt.
Bet geisčiau, kad dainas
jaunystės įstengčiau,
Paleisti pasaulyje pasižmonėt.
— (Iš Z. Kuznickio straipsnio
"Gubų" žurnale, 1927 metais,
Kaune).

PASAULIO SUKŪRIMAS.

Neišmintinga sakyti, pasaulis sukurtas per šešias dienas, arba per kurį kitą laikotarpį. Kodėl? Delto, kad kiekvienas laikotarpis susideda iš dienų ir naktų, o dienas ir naktis padaro saulę, pakildama ir nusileisdama danguje. Saulė gi yra dangaus dalis, reikiama, laikas negalėjo būti pirma pasaulyje. Tokiu būdu kur kas teisingiau sakyti, kad pasaulis ne per kurį nors laikotarpį su-

kurtas, bet kad iš pasaulio atsirado laikas, nes laiką rodo judėjimas danguje. Todėl, kada Mozė sako: "Jis savo darbą baigė šeštoje dienoje" mums privalo suprasti, kad čia ne dienos skaičiuojamos, bet tobula skaitmena — šešios. Kas miršta, panašu šešioms; kas laimingas ir palaimintas, tas — septyni, Dievas kurti niekados nesustoja. Ugnies savybė yra degti, sniego — šalti, o Dievo — kurti. Jis yra visos kūrybos ir veiklos šaltinis. Todėl Mozė labai vykusiai sako "Liepė išsėti", o ne "išsėjosi", nes paliepta išsėti kad ir nebeveikiančiam, bet tebekuriančiam, nes Dievas niekados nesili. Žmogaus rankų kūriniai, išbaigti, sustoja ir pasilieka, kaip buvę, bet Dievo rankų darbai, net išbaigti, vėl pradeda judėti. — (Iš senovės mokslo sostinėje, Egipto Aleksandrijoje, gyvenusio žydo filosofo, Philo raštų, cituojamų A. C. Bouquet knygoje "Sacred Books of the World". Philo bandė sujungti žydų tikybą su senovės graikų filosofija.)

TAUTINĖ NEAPYKANTA.

Visuose kraštuose, kur tiž žydai gyvena, yra neapykantos jiemis. Jos priežastis tautinė. Tačiau, tokia neapykanta nesiderina su krikščioniška filosofija. Ji nepriimtina krikščionių brolybės idealui. Juk krikščionybė skelbia, kad nėra skirtumo tarp žydo ir pagonio. Ji skirta visiems, kiekvienam žmogui ir kiekvienai tautai, nežiūrint luomo, valstybės ar vietos visuomenėje. Tautinė neapykanta neišlaiko tikybės doros ar mokslo kritikos. Krikščionis negali save pririšti tautinei neapykantai, nes jo mokslas sako, kad kiekvienas žmogus sukurtas pagal Dievo pavydą ir panašumą. — (Iš Paryžiuje mirusio rusų filosofo Nikolo A. Berdajevio raštų.)

MOSŲ PROTEVIŲ PAPROČIAI

Prieistoriniais laikais vyko, mūsų akimis žiūrint, žiaurūs papročiai. Tų laikų paminklai, ir raštai, paliūdią faktą, kad drauge su mirusiu vyru buvo laidojama, ar deginama, jo gyva žmona. Lietuvoje, per ilgus priešistorinius amžius, rasta nemaža dvigubų vyro ir moters kapų, kurie tenka laikyti vyro ir žmonos kapais. Galime spėti, kad žmonos savanoriškai pasilaidodavo. Dar tryškame amžiuje (700 metų atgal), kronininkas Henrikas, vadinamas Latviu, rašo, kad 50 lietuvių moterų dėl jų vyrų mirties pasikorusias, nes tikėjusios, kad tuoj po mirties galėsiančios su savo vyrais gyventi. — (Iš prof. Marijos Alseikaitės - Gimbutienės "Mūsų Protėvų Pažiūros į Mirtį ir Sielą" straipsnio knygoje "Tremties Metai", 1947 m.).

LIETUVOS ISTORIJA SU NAUJOVIŠKA APŽVALGA

"Nors Lietuvos Istorija yra visiems gerai žinoma, aš ją rašau Amerike gimusiems lietuviams, kad geriau suprastų savo tėvų numylėtą Didvyrių Kraštą"

Rašo Vytautas Skrinška

— DALIS PENKTA —

Gediminas labai mylėjo Lietuvą ir visuomet dirbo dėl Lietuvos gerovės. Jis stengėsi Lietuvos kraštus padidyt taikos būdu diplomatiškai, o ne su kardu, kaip kad jo brolis Vytenis darė. Gedimino tikslas buvo visą Rusiją užimt Lietuvos Vardu ir valdyt, nes Rusija tais laikais neturėjo tvirtos sąjungos tarp savo kunigaikščių. Lietuvos kunigaikščiai buvo užėmę daug rusų kraštų netoli Minsk ir Smolensko miestų ir palikdavo rusų kunigaikščius, kaip tu kraštų valdovais, bet jie mokėstis turėjo mokėt Lietuvos kunigaikščiams. Tokiu būdu, Lietuva praturtėjo (nuo karo žygių ir karo laimėjimų). Tais laikais, karo žygiai buvo labai populiariski tarp visų tautų kunigaikščių.

Lietuviams sekėsi rusų kraštus užimt, nes lietuviai gražiai apsigė su užimtais kraštais ir gražią gyvenimo tvarką ir kultūrą davė rusams. Lietuva tais laikais dar neturėjo tikrą sostinę. Kur didžiausias kunigaikštis apsidodavo, kaip keliaudavo karo žygiams, tai ten tuo tarpu buvo Lietuvos sostinė. Gediminas įkūrė pirmą Lietuvos sostinę, kur buvo Vilnius. (Traidinio laikais — 1275 m. — Lietuvos sostinė buvo centrinė pilis (Kernave).

Didis Kunigaikštis Gediminas 1316 - 1341

Gediminas keliaudamas tautiškais reikalais, sustojo ant kalno apsinakvot, Neries ir Vilnelės santakoje (1320 m.), ir štai Gediminas turėjo nepaprastą sapną. Jis sapnavo, kad "Geležinis Vilkas" staugė ant kalno. Jis klausė kunigo Lizdeikio ką toks sapnas reiškia. Kunigas Izdeikis šiaip išaiškino sapną. "Gedimainai, toje vietoje, kur stovėjo vilkas, pastatyk pilį, kurios Garsas pasklis po visą pasaulį ir čia įkurkim pirmą Lietuvos sostinę." Gediminas ten pastatė tvirtą pilį ir ten buvo pirma Lietuvos sostinė vardu "Vilnius." Vilnius visuomet buvo Lietuvos sostinė Gedimino laikų ir šandien mums lietuviams yra užduotis Vilniaus Nepriklausomybę atgaut, sykiu su visos Lietuvos Tautos išlaisvinimu.

Netoli Vilniaus, sunkiai prieiname Galvės ežero pusiasaly, Gediminas pastatė kitą tvirtą Pilį, vardu "Trakai". Jų didingi griuvėsiai tebestovi dar ir šandien. Gediminas mirė Didvyriškai. Jis žuvo dideliu mušy su Kryžiuočių Ordinu 1341 metais. Mirdamas, Gediminas paliko 7 sūnus. Visi sūnai turėjo po vieną Lietuvos sritį, kur jie valdė. Vyriausias sūnus, Manvydas valdė Kernavę ir Slanimą; Narimantas valdė Turovą ir Pinską (Rusijos kraštas); Karijotas valdė Navgarduką ir Volkovišką; Algirdas valdė Kreve ir Vi-

lebką (Rusijos kraštai); Kęstutis valdė vakarų pasienį Lietuvos, Trakus, Palenkę, Gardiną ir Drastą ir Žemaičių dalis. Kęstutis irgi valdė dideles žemes — Dalis Lenkijos pasienio. Gedimino sūnus Liubartas valdė Lenkijos pasienio dalį, Voluinę su Laeku. Jaunasis Gedimino sūnas Jaunutis, gyveno su tėvu Vilniuje ir dar nebuvo gavęs jokios srities valdyt. Tėvui mirus, jis automatiškai tapo Vilniaus ir gretimųjų sričių valdovas. Bet Jaunutis buvo silpnas ir mažai darytes apie karo žygius, ir kadangi karo pavojus gresė nuo Ordino, tai Kęstutis su savo broliu Algirdu prašalino Jaunutį.

Didis Kunigaikštis Algirdas 1345 - 1377

Algirdas užėmė visą Vilniaus kunigaikštystę, ir su Kęstučiu sutiko ir iš vien abudu, pasitardami dirbo. Abu broliai labai mylėjo Lietuvą ir teisingai abudu dirbo dėl Lietuvos gerovės per visą savo amžių. (Taip kad mūsų lietuviams reikia dirbt šiandieną). Nuo 1345 metais, Algirdas buvo Lietuvos karalius, o Kęstutis buvo jo pirma ranka, bet kadangi jie taip puikiai sutiko, tai kitos šalys manė, kad Lietuva turėjo du karalius tais laikais. Algirdas daug žygių padarė prieš Ordiną į Livonijos pusę ir į Rusiją, o Kęstutis mušė Kryžiuočius nuo žemaičių pusės (prie Prusijos). Algirdo laikais daug buvo mušų su Ordinu. Nuo 1345 metais iki 1377 m. Kryžiuočių Ordinas buvo užpuoles Lietuvą, nuo Nemuno pusės net 70 kartų, o iš Livonijos pusės Ordinas užpuolė Lietuvą 30 kartų.

Atsuygindami Lietuvos kunigaikščiai užpuolė Kryžiuočius 31 kartų į Lietuvos vakary pusę, o į Livonijos pusę 11 žygių padarė. Nemuno pakrontėje ėjo nuolatinė kova dėl pilių, Algirdo laikais. Dabar jau Kryžiuočiai skaitėsi su Lietuva, kaip su valstybe ir karas jau tebebuvo vien skerdynės. Jau buvo laikomasi tam tikros karo etikos, kaip kad įvyko tarp šaių vakarų Europoje. Visa kovos našta su

Didis Kunigaikštis Kęstutis 1377-1392

PAVERGTOS JUNGTINĖS TAUTOS

Visi laukė pereitą savaitę Valstybės Sekretoriaus pareiškimo Kinijos klausimu, tikėdamiesi jį išdėstysiant pažiūrą apie politiką su visu Sovietų bloku. Pavergtosios Jungtinės Tautos todėl tikėjo, kad Valstybės Sekretoriaus kalba atsakys į labai svarbius klausimus: ar mūsų tautos bus paaukotos ant naujos politikos aukuro, ar jos bus prisimintos ir jomis bus pasirūpinta?

Valstybės Sekretoriaus kalba aiškiai atsakymas į šiuos klausimus. Jis apsigė pasauj, kad komunistams yra priešas, pavojingas tol, kol jis egzistuoja, ir kad šis savo vaidą pagal reikala. Tokiu būdu Valstybės Sekretorius n ramino tuos, kurie naujoje politikos linijoje žūrėjo savo rūšies "apeasementą". Kalbėdamas apie pavergtąsias tautas, Dulles dar kartą pabrėžė jų teisę į savo pačių rinktą vyriausybę. Jis taip pat pabrėžė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nepripažįsta užkariavimo politikos.

Dulles tokių būdu atskleidė iki tam tikro laipsnio Amerikos nusistatymą į pavergtųjų tautų žemes. Jis taip pat pabrėžė reikalą laisvajam pasauliui budėti ir būti stipriam. Kitaip tariant, jis norėjo pasakyti, kad Rusija, nors ji ir kalba apie taikingąją koegzistenciją, pati ginkluojasi ir savo satelitus ginkluoja. Jis pasisakė labiau už ginkluotą budėjimą negu už nusiginklavusią taiką, kurios kaitas geidžia. Tokia "taika", neįmanoma, kol komunistai viešpatauja (tai Dulles kalbos pagrindinė mintis).

Čia jis visiškai teisus. Pavergtųjų Tautų Asamblėja jau praeitą mėnesį ėmė rinkti žinias apie faktinį satelitinių Kraštų armijų pajėgumą. Asamblėja pateikė davinius, kurie aiškiai byloja apie Rusijos užmačias.

Pav., dabartinė Lenkija turi daugiau kaip pusę milijono vyrų po ginklu. Į šį skaičių įeina sausumos kariuomenė, laivynas ir oro pajėgos. Policija sudaro dar ita tiek. 250.000 tarnauja saugumo korpuse, arba politinėje policijoje; kita tiek išdalinta tarp milicijos, pasienio dainių ir kt. Kadangi Sovietai lenkais nepasitiki, tai kariniuose daliniuose nuolat vyksta vadinamasis politinis švietimas.

Šios sistemos taip pat priklauso šnipų tinklas; jie nuolat pranešinėja apie paskirų kareivių elgesį ir jų pažangą politiniame švietime.

Ordiną galėjo ant Kęstučio pečių, nes jis valdė visą Prūsų Ordino pasienį, iš kur daugiausia buvo puolimai ant Lietuvos. Algirdas valdydamas Vilnių buvo vis užimtas su Livonijos Ordinu ir su rusų kraštais. Bet jis visuomet pagelbėjo Kęstučiui jeigu buvo reikalas.

Kęstutis buvo Lietuvos gynėjas nuo vokiečių ir nuolat kovojo. Jis buvo tikrai puikus Didvyriškas Lietuvos karys. Jis buvo labai sąžiningas, tauras, griežtai laikėsi duotojo žodžio ir buvo įgijęs pagarbos net Ordino riterių tarpe. Tik nuo Algirdo ir Kęstučio laikų, Ordinas įvertino Lietuvos sutartis. Tie abudu Didvyriai su savo atsižymėjimu Lietuvai daug garbės laimėjo. Aršiausios kovos su Ordinu ėjo Nemuno žemupy, žemiau Neries įtakos. Čia abi pusės trėjo daugybę savo pilių. Stipriausia lietuvių pilis buvo Kaunas. Ordinas daug kartų puolė ant Kauno pilies, net keleta kartus buvo sugriovęs. Bet lietuviai visuomet atstatė. Kauno pilis saugojo kelią į Aukštaičių gilumą ir buvo labai svarbi. Tikras Kauno pilies sugriovimas įvyko 1362 metais. Tiek daug Ordino karol-

Panašūs reiškiniai yra ir Rumunijoje — organizuojamos stiprios ginkluotos pajėgos. Regularios kariuomenės skaičius siekia maždaug 300.000 (taikos sutartis, pasirašyta tarp Vakarų ir Rumunijos, leidžia tik 120.000). Be to, rezervinės kariuomenės dar 135.000. Rumunijoje taip pat yra visa eilė karinio pobūdžio organizacijų: pasienio sargyba (65,000), saugumas (70.000), milicija (75.000) ir kt. Vadinasi, s. sidaro dar 325,000, neskaitant regulariosios kariuomenės. Rumunijos režimas išleido poptvarį, kad visi vaikai nuo 10 iki 14 metų amžiaus turi išeiti karinio apmokymo kursus. Skaičiuojama, kad šis potvarkis palies da giau negu du milijonu berniukų.

Visa Čekoslovakijos pramonė tarnaujanti Sovietų Sąjungos karinei mašinai. Be to, Čekoslovakijoje yra 14 divizijų kariuomenės: 3 tankų divizijos ir 11 motorizuotų divizijų. Bendras kariuomenės skaičius yra 190.000 vyrų. Prieš karą Čekoslovakija turėjo 145.000 vyrų po ginklu iš bendro 15 milijonų gyventojų skaičiaus, šiandieną ji teturi 13 milijonų gyventojų. Kaip ir kitose pavergtose tautose, komunistai ir čia organizuoja visą sistemą pusiau karinių vienetų, kuriuose yra apie 300,000 vyrų.

Baltijos valstybės yra taip pat ginkluojamos. Jų jauni vyrai mobilizuojami į Raudonąją Armiją. Tų valstybių teritorijose statomi įtvirtinimai, ir jų visas ūkis griežtai pritaikintas karo reikalams.

Nėra abejonės, kad Valstybės Sekretorius visai teisingai pasisakė prieš bet kokį Vakarų ginklavimosi sulietinimas. Taip pat jis buvo teisus, sakydamas, jog pavojinga yra naujoje Sovietų taikingos koegzistencijos propagandoje išvelgti komunistų utsvertimą.

Asamblėja, išklausiusi paskaikytą Dulles'o kalbą, pavedė savo pirmininkui išsiųsti Valstybės Sekretoriui telegramą, kurioje sakoma: "Jūsų patikinimus, kad JAV vyriausybė nesudarys su Sovietais susitarimų, kurie užfiksuotų ar pratęstų žmonių ir tautų pavergimą, mes esame tikri, padės suvelninti Sovietų pavergtų Centro ir Rytų Europos žmonių nerimą, sukeltą Sovietų "taikingosios koegzistencijos propaganda. Z. N.

vių buvo privažiavę iš kitų šalių, kad Algirdas ir Kęstutis nepajėgė prieš tokią milžinišką jėgą atsilaikyt. Prieš Ordinas suruošė šitą mušį prieš Kęstutį. S griovė Kauno pilį Kryžiuočiai ėmė statyti kitą pilį vardu "Gotesverderį" prie Nemuno, bet po kelių metų Kęstutis ją sugriovė (1369 metais). Lietuviams, tautiečiams, buvo didelis džiaugsmas ir nauda, laimėt šitą didelį mušy. Ordinas labai nuvargo ir daug žuvo jo karių. (Kitą savaitę DALIS ŠEŠTA)

(Paskelbimas)

Kas užsidaro

tamsiame kambaryje — nemato šviesos.

"Amerikos Lietuvis" kas savaitę meta šviesos į visus tamsius kampus. B?kite apsišvietę!

Pasiųskite laiku savo ir dra. go prenumeratą —

Amerikos Lietuvis
14 Vernon Street
Worcester, Mass.
(metams \$8.00)

SOMEONE DEAR...
FAR OR NEAR...
WOULD LIKE TO
HEAR YOUR VOICE!

Why not call right now?

Long Distance is low in cost, high in happiness. Most rates are lower after 6 p.m. and on Sunday.

JUOZAPAS JURČIO

JURGIS KOZJAKAS

— DVYLIKAS SKYRIUS —

Kankinimai baigėsi, —
štai jis tapo pakartas po laiptais.
(Liaudies daina).

Kaip jau sakėme, Petras Kozjakas pabėgo į mišką. Netrukus jis buvo visai vienas. Jis būtų buvęs laimėjęs žmogumi, jei būtų galėjęs sugrįžti į savo namus, į savo pilį, iš akmenų pastatytomis a. g. stomis sienomis ir bokštais, kurie žmogams atminty dar joks priešas nebūvo įveikęs.

Bet vargšas Petras nepažinojo tiesaus kelio sugrįžti per mišką į pilį, o eiti per pievą nebuvo galima, nes ten buvo turkai.

Galimas daiktas, kad iš baimės jis nežinojo kur eiti, nė kuria kryptimi eiti. Tačiau iš tikrųjų Petras buvo netoli nuo savo namų, o jau pradėjo temti. Jis buvo labai pavargęs ir negalėjo toliau eiti.

Vidury miško, maždaug už pusės valandos kelio nuo tos vietos, kur kovoję ukininkai, prie upelio buvo medinis namas ir malūnas, kuris, kaip ir šiandiena, buvo vadinamas Breznikų (beržų) malūnu. Namas buvo uždarytas, malūno ratai buvo užkaišioti kyliais — viskas buvo ap eistaq ramu ir tytu. Upelio vanduo ramiai čiurleno per užtvankas siauroje vagoje. Daržinė, šalia apgriuvusio vežimo, buvo suversta didelė sausų lapų krūva, kurią Brezniko malūnininkas buvo palikęs, kai pakreikė savo gyvulius.

Ir ten atvyko nuovargio kamuojamas Petras. Jau buvo naktis, dėl to jis tuojuo atsigulė pastogėje ant sausų lapų. Blogas guolis pilies valdovui, bet pavojus ir nelaimė sulyginama bajorą su ūkininku.

Vos tik susirengė savo sausų lapų guolyje, tuoj pasirodė kitas žmogus. Ir jis išėjo iš miško. Jo rankovės buvo kruvinos, o dešinėj rankoj laikė ilgą peilį. Pro mažą langelį jis pažiūrėjo į vidų ir matydamas, kad viskas buvo apleista ir kad nebūvo nė gyvos dvasios, pasuko į mažąją daržinę prie malūno.

Petras greitai pažino čigoną Samolį. Pagalvojo atsistoti ir pasirodyti tam savo senam pažįstamui, bet jį išgąsdino žiaurus čigono žvilgsnis, kuris blizgėjo iš po antakių.

— Pamatęs jis man atkeršytų už tai, kad aš jo per dvidešimt keturias valandas neišvadavau iš vienuolyno kalėjimo? — galvojo Petras. — Tiktai vienas Dievas težino, ar jo ginklas ir jo rankos yra sukruvintos turko ar sloveno krauju? — Ir Petras vos alsavo ir nedrįso pajudėti savo lapuose.

Čigonas apsidairė aplinkui, pro dantis sumurmėjo kažkokius nesuprantamus žodžius, paskui atidarė grūdų sandėlio duris ir įėjo. Ten buvo pastatytos mažos kopėčios, kuriomis buvo galima užkopti ant viršaus ir kur buvo šieno. Ten jis pasidarė sau guolį. Jis buvo dar pergeras tokiam kaip jis čigonui!

Praėjo tiktai kelios minutės, kai taku nuo kaimo pusės, to vienišo namelio linkui, artėjo penki raiteliai. Petro kraujas sustingo gyslose. Jis pažino, kad tai buvo turkai. Nulipo nuo arklių, juos priėjo prie stulpo ir ėjo į grūdų sandėlį. Paskui juos bėgo didėis šuo.

Vienas tų vyrų buvo taip arti Petro, kad jį būtų galėjęs nutverti už jo raudonų kelnų. Laimė, šuo įjėškojo ir uostinėjo tiktai aplinkui namą, nes, jei būtų priėjęs prie lapų krūvos greitai būtų užuodęs ten pasislėpusį Petrą.

— Galingasis Dieve, kasgi dabar bus? — tyliai mąstė Petras ir pradėjo melstis, o to seniai jau nebuvo daręs.

Turkai įjėškojo šieno savo arkliams. Štai dėl ko jie atėjo į daržinę ir, pamatę kopėčias ir daug šieno, du iš jų vikriai užlipo ant viršaus šieno numesti.

Pabudęs čigonas ant kopėčių pamatė turkus. Tačiau jo neapėmė baimė taip, kaip apačioj siauduose pasislėpusio Petro. Ūmai jis pašoko kaip žaibas ir vienu kojos smūgiu nuvertė kopėčias, kurios dideliu triukšmu nugriuvo.

Vienu akimirksniu atbėgo šuo. Jis atrado lapuose pasislėpusį vargšą Petrą ir be pasigailėjimo puolė jį, pradėjo loti ir tampyti jį už kojų.

Petrai atrodė, kad su juo jau baigta. Siaubo apimtas jis jau nebežinojo, ar dar yra gyvas.

Turkai, išgirdę šūnį lojant, tuojuo pasitraukė nuo čigono, paliko šieną ir du žemėj begulinčius, suskaldytom galvom nukritus nuo kopėčių draugus. Jie manė, kad juos užtiko ūkininkai, bet matydami, kad šuo puolė tiktai lapų krūva ir kad iš jų bandė išvilkti žmogaus koją, pripuolė ištraukė iš baimės apmirusį vargšą nelaimingąjį Petrą. Palikę jį valiai inirtusio šuns, kuris dar labiau siuto matydamas, kad šeiminkai jam nieko nesako, turkai grįžo pas savo draugus padėti jiems atsistoti. Bet čigonas griebė po ranka pakliuvusias lentas ir metė jas ant turkų. Tokiu būdu turkai buvo priversti apleisti daržinę nepaėmę nė šapo šieno.

Vienas turkas nutvėrė p. siau mirusį Petrą ir jį nuvilko prie arklių. Kiti padegė daržinę, norėdami sunaikinti tą savo priešą čigoną, kuris jiems sudaužė galvas ir kurio negalėjo nutverti. Bet kol liepsnos paklido ir pasiekė stogą, Samolis per kitą pusę išindo laukan, nušoko žemėn ir turkai jį patyrė tiktai tada, kada jis iš tolo naktie pamsojo jiems grūmojo kumpėdū ir iš jų juokėsi.

Degancio pastato liepsnos nusiūtė keną turkų, kurie pastebėjo, kad jau buvo vėla. Jiems atrodė, kad būtų geriau sia tuojuo grįžti į stovyklą, nes būvo, o pakenki susitikti kokį besibastančių uakininkų būrij. Kaip sakėme, du turkai buvo sunkiai sužeisti ir vos laikėsi balnuose. Kiti trys tuo tarpu tarpusavy svarstė, ką turi daryti su Petru. Vienas iš jų norėjo jį priištiti prie arklio ir atvilkti jį į turkų stovyklą kaip intinį. Bet kiti du juokdamiesi rodė jo didelę kuprą, lyg sakydami "kam reikalingas tas bjaurus kupranugaris, kuris negali dirbti jokio darbo? Niekas jo nenorės pirkti, kaip vergo ir jis nėra vertas, kad jį nugabentume į Turkiją."

Taip kalbėdami ir svarstydami taip spyrė Petrai, kad jis visu savo svoriu taip smarkiai krito žemėn, kad išsimušė dantis. Tada jam už kojų riešų užrišo virvę ir, kaip patyrę budeliai, jį pakabino už kojų po pirmu pakely pasitaikiusiu medžiu ir paliko jį siūbuoti tarp žolės ir bedesų. Niekas negelbėjo, kai tas vargšas kilnisias ponas rėkė gerklę paleidęs, kai jis maldavo savo kankintojų, kurie jo visai nesuprato ir dargi tyčiojosi iš to, taip baisiai mirties bijančio žmogaus.

Turkai nuėjo taktu savo greitaisiais arkliais, o Petras pasiliko kaboti.

Kraujas jam plūdo į galvą, vargšelis vaitojo vis tyliau ir tyliau. Nedaug netrukau, kad jo nuodėmingoji, piktybės pilna siela pasirodytų, be tikros atgailos, prie amžinybės slenksčio.

Bet dar ir šį kartą gerasis Dievas jam dovanuoja.

Čigonas išėjo iš miško. Vienu pelio smūgiu nukirto virves, kuriomis jis buvo pakabintas ant beržo šakos ir jį paėmė į glėbį.

Kai Samolis jį pastatė ant žemės, Petras parakrito kaip baslys.

— Iš tikrųjų tu nesi vertas, kad aš tave išgelbėčiau nuo kartuvių, kurių tu tikrai esi užsipelnęs. Taip pat neverta, kad aš tavimi labai rūpinčiausi, bet nesvarbu, — murmėjo čigonas. Paskui jį vėl pastatė ant kojų ir atrėmė į pušį.

Petras pamažu ėmė atsipeikėti ir tai gona greitai, nes čigonas jį nuolatūs kratė kaip kriaušę.

— Na, bičiuli kupry, pajudėk, palik tas savo kartuves, — kalbėjo čigonas, vesdamas bajorą prie upelio.

Vėsus vanduo jį visiškai atgaivino.

— Ko tu čia vaikuoji? — juokavo pagal savo papratimą čigonas. — Kodėl nepasilikai prie bažnyčios, pas vienuolius? Kodėl negini savo pavaldinių, ką ir privalėtum daryti? Teisybė, tu pats savęs nemokėjai apginti, tai kaip tu kitus apginsi? Bet kaip tu save leidi pakabinti po beržu?! Šitokie dalykai visiškai netinka riteriams. Tu esi pirmasis iš tavo vardo giminės, kuriam suteikiama garbė, tokiu visiškai nauju būdu, paklita nuo tos vargingos žemės į padanges. Tačiau žinok, man nelabai patinka, kad tu taip prieš savo norą ir taip skausmingai atsiskirtum nuo tos žalios žolės ir kad tu visą laiką tytotum ištemptu kaklu, norėdamas pasiekti žemę. Ak, ak! kasgi tau yra, mano senas kuprys?

— Nuvesk mane į pilį, — kalbėjo Petras, — ir aš tau duosiu tiek, kiek tu norėsi.

— Tylėk, aš jau tave gerai pažįstu! — atsakė čigonas. — Ar tu dar atsimeni ką man norėjai duoti parduodamas savo broliuką kaip jenizerą? Taip, taip, aš dabar apie tai pagalvoju... Žinai, aš jį mačiau, tavo brolio sūnų, tą gražųjį, tvirtąjį jenizerą! Jis neturi sau lygaus tarp visų turkų, kurie šiuo metu yra Karmiloj.

— Ką sakai! Argi gali būti, kad mano brolio sūnus yra šiame krašte tarp turkų? — išsigandęs paklausė Petras.

— Tai yra tas pats, kurį tu pardavei, aš jį gerai pažįstu, jį mačiau stovykloj. Na, ką tu pasakysi, aš šiandien jau daug padariau. Jei būtų mėnesiena, aš tau parodyčiau visą kruviną peilį. Bet tu man dainuoji, kad aš tave parvesčiau namo. O ar tu nežinai, piktasis kupry, kad tavo namai yra toli ir be to aš tavimi nepasitikiu. Juk tu mane palikai kalėjime ir, jei aš pats nebūčiau išsigelbėjęs, jei nebūčiau atgavęs dvasinės pusiausvyros, kas žino kur jau dabar būčiau! O tu klastingasai, gudrusai bičiuli, jau galvojai: mano brolis jau miršta, čigonas nueis paskui jį ir mano visi reikalai puikniausiai susitvarko. Bet aš tuo tarpu jau patyriau, kad tavo brolis gerai jaučiasi, o čigonas, kaip tu matai tau supainiojo visus reikalus. Tuo tarpu šią naktį mudu abudu turime būti po tavo namų stogu, o, kai turkai išvyks, mes sutvarkysime savo sąskaitas, jei prieš tai tavo brolio sūnus pas tave trumpam neapsilankys. Žinoma, jei jis žinotų, kad taip netoli jo yra toks geras dėdė, jis tikriausia atvyktų tave pasveikinti.

Vienu akimirksniu Petro sieloj blykstelėjo doras jausmas, bet jis jį greitai nuolpino. Jis gal-

MCCARTHY SIMPATIZATORIAI, WASHINGTON, D. C. WASHINGTON, D. C. — Šimtai McCarthy simpatizatorių atvykę į Washingtoną aplankė savo senatorius grupėse ir išreiškė savo nusistatymus.

BUKIME VISI LITUANISTIKOS INSTITUTO NARIAIS!

Mūsų išsilavinę, ypač JAV-ėse, ligi šiol bendromis jėgomis yra laug nuveikę. Politinei veiklai bei politinei lietuvių kovai Amerikoje turi įsteigę ALT-ą, šalpos darbas — BALFą. Buvo pasigendama tiktai vienos centrinės mokslo įstaigos, kuri suburtų apie save visus užsienyje esančius lituanistus mokslininkus ir rūpintus lituanistinio mokslo darbo vykdymu. Prieš metus ši taip svarbi kiekvienos kultūringos, o ypač mažos tautos gyvenime įstaiga buvo įsteigta. Tai Lituanistikos Institutas, kuris susilaukė mūsų veiksmų, visuomenės veikėjų ir pačios visuomenės pritarimo.

Lituanistikos Institutas turės puoselėti mūsų būdingąją kultūrą, atklesiti ir ryškinti ją mums patiems, ypač priaugnčiam jaunimui, kuris dabartinėmis sąlygomis maža arba nieko apie ją nepatiria, o taip pat ir svetimiesiems. Bet ypač svarbus instituto uždavinys yra šiuo metu, kada mūsų tautai gresia ne tiktai fizinis, bet ir dvasinis žudymas, genocidas. Todėl laisvojo pasaulio lietuvių pareiga yra išsaugoti ir pačiam paskleist tikrą supratimą apie lietuvių tautos bei Lietuvos valstybės istoriją, lietuvių kalbą, literatūrą, mūsų mokslinę ir kultūrinę pažangą, kada mūsų gimtoje žemėje tai nebėra galima, ir viskas yra šališkai nušveičiama.

Tai daryti laisvojo pasaulio lietaviai yra atsakingi ne tiktai prieš savo pavertuosius brolius, bet taip pat ir prieš svetimtaučius, kuriems turi pateikti okupantu nesužalotą lituanistinį mokslą. Šis mokslas nėra kokia nors nebūtina tereikalinga atraukt nuo šių dienų gyvenimo abstrakcija, bet yra gyvas lietuviškas reikalas, tolimesnės perspektyvos akimis žiu-

vojo, kad galėtų išsipirkti iš savo nusikaltimo. Gal Samolis nuves pas tėvą turku tapusį jauną sloveną, kuris kariavo prieš savo tėvynę ir prieš savo šeimą. Jurgis tikriausia atsiminė tolimosios vaikystės laikus ir tie atsiminimai tikrai galėjo jame pabusti.

— O kasgi žinos, kad aš prie viso šito reikalo prikišau nagus? — galvojo Petras. — Čigonas neturi jokio išskaičiavimo pasakoti visą teisybę. Bet, jei viskas paaiškėtų? Kokiągi gėda man viso pasaulio kayse? O kur aš paskui galėčiau pasidėti? Net, jei ir nueičiau paskui savo brolių į vienuolyną, visi manęs dar daugiau neapkęstų. Ak, ne, niekada! Ką padariau — padaryta, ką pradėjau — turiu pabaigti. Yra bailys, netikėlis, kuris sustoja pusiauvely.

— Karas naikina kraštą, — galvojo toliau, — mano brolis yra vienuolyne, vienuolynas yra apleistas ir turkai jį yra apsupę. Galimas daiktas, kad jie jį sudegins ir aš nieko neprivalau bijoti iš brolio pusės. — Čia Petro akys linksmiau sublizgėjo. — Vienuoliai taip pat yra turkų nagnuose, tikriausia jie nukapoję senas galvas savo riestais kardais. Iš jų pusės man negresia joks bėgimas. Tačiau tas čigonas mane labiausia kankina. Tas čigonas, kuris pasidarė jau per daug įžlus, įkyresnis negu mušė, kuris manęs negerbia kaip mano luomo ir mano padėties žmogaus. . . . tas velnias ras mirtį šiame mūšyje, nors jis būtų geležinis! Reikale ir aš pats galėčiau šiek tiek padėti. Ir tada — štai — niekas pasauly nežišnos, kad mano broliukas yra jenizeras. Iš ma-

jos kultūra, o kartu parodytų ir svetimiesiems, kad mes esame verti užimti lygiai vietą laisvųjų kultūringųjų tautų šeimos tarpe. Ne mažiau yra svarbu mums pasirūpinti, kad kiekvienas mūsų žymus mokslininkas, kurių už gimtosios žemės ribų vargu ar kada bevaliosime paruošti, suskubty parašyti savo darbus, institutas juos išleistų. Tai yra mūsų visų lietuvių tiek tautinė kultūrinė, tiek ir visuomeninė pareiga. Ir mes tai galime padaryti, kaip daugelis ir kitų tautų, įsikurdamos panašius insitutus bei mokslo akademijas, yra padariusios.

Kviečiame tad visus stoti Lituanistikos Instituto nariais ir tuo būdu jį parenti morališkai ir materialiai. Kiekvienam nariui yra teikiamas atitinkamas vardas pagal jo įnašų į instituto išdą didumą: nario fundatoriaus, nario globėjo, nuolatinio nario, kas paaukvoja institutui ne mažiau kaip \$1,000, \$500 ar \$100 ir nario rėmėjo, metinio nario, nario pritarėjo, kas paaukvoja institutui ne mažiau kaip \$25., \$10., \$5. per metus. Čia minėtasis nariais gali būti taip pat draugijos, bendrovės ir kitokie jūnginiai. Už ypatingas institutui nuopelnus yra teikiamas garbės nario vardas.

Tad, mielas tautietie, nepaliki šio didėio kultūringo darbo nuošalėje, bet tuojuo pat stoki į Lituanistikos Instituto narių eiles. Šia proga dėkojame ir tiems, kurie, nelaukę ypatingo taginimo, yra pirmieji atsiantę savo įnašus institutui. Sutikimą būti instituto nariu kartu su piniginiu įnašu (auka) prašome tuojuo pat siųsti šiuo adresu: Institute of Lithuanian Studies, J. Kutra, Secretary, 2405 West 51st St., Chicago 32, Ill.

Dr. Petras Jonikas
Lit. Instituto prezidentas
Anthony J. Ručis
Išdo Tarybos pirmininkas
Dan K. raitis
Iždininkas
Jonas Kutra, sekretorius

— Kur mane vėdi? — paklausė tvirtuojo čigono. — j namus?
— Ką? Ar aš tau nesakiau, kad tavo pilis yra toli nuo čia? Aš tau duodu pasirinkti: ar nori, kad nueitume pas vienuolius į Muljavos bažnytelę, ar į požeminį urvą uolį viršų Kirkos? — paklausė čigonas.

— Vesk mane į urvą viršų Kirkos, jei ten yra žmonių, — atsakė Petras.

— O kodėl nenori eiti į bažnyčią. — paklausė jo Samolis. — Iš tikrųjų, tu esi labai nedoras bajoras ir dar blogesnis giminė, nes tu bijai susitikti su janizaru, kuris tikriausia ateitų pasižiūrėti savo dėdės.
— Palauk, — pats sau murmėjo Petras, — tu iš manęs ilgai nebesitvyčiosi. Aš bet kokiū būdu noriu tavimi nusikratyti, ir, jei tatai nepavyks vienu būdu, pavyks kitu.

Šiais svarstymais persiėmė abudu vyrai, kiekvienas savaip blogesnis už kitą, ėjo per augstas žoles. Ir vėl beržų ir pušų miške buvo girdėti tiktai malonus čiurlenimas upelio, kuriame lašas stūmė lašą, tarytum skubėtu kiek galima greičiau pasiekti tolimąją jūrą ir ten dingti.
(Bus daugiau)

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBO SLAPTI BALSAVIMAI

Sekmadienį, gruodžio 12-tą po pietų nuo 2-tros iki 6-tos vakare; taipgi pirmadienį, gruodžio, 13-tą, nuo 6 iki 8-tos val. vak. bus Lietuvos Piliečių Klubo slapti balsavimai. Neatsiradus daugiau kandidatų, į svarbiausias vietas bus išrinkti tie patys. Į prezidentus kandidatūrai laiko Vytautas Bernota; į vice-prezidentus Leo Missunas; į protokolų raštininkus Juozas K. Salaviečius; į finansų sekretorius Vincas J. Vieraitis; į jo pagelbininkus Lloyd V. Sviderskis; į išdalininkus Teodoras Matijošaitis.

Į izdo globėjus yra keturi kandidatai: Jack Kasper (Salaviečius); Alfonsas Krušas, Antanas Kriaučialis, Richard P. Rowland. Į marsalkas yra vienas kandidatas — Juozas Roglis.

Į direktorius bus išrinkti septyni iš sekančių kandidatų: Joseph J. Grigaitis, Vincas Dailida, Juozas Pupka, Jonas Zinkus, Bernard Boris, Juozas Bruožis, Josept Zaleckis; Pranas Tumas; Feliksas Šilalė; Vincas Kraunelis; Bernard Dusanvage; Povilas Valentukevičius. Į baro gospadorius laiko kandidatūrą tik vienas — Motiejus Pajaujais.

del didatai: Jack Kasper (Salaviečius); Alfonsas Krušas, Antanas Kriaučialis, Richard P. Rowland. Į marsalkas yra vienas kandidatas — Juozas Roglis.

Į direktorius bus išrinkti septyni iš sekančių kandidatų: Joseph J. Grigaitis, Vincas Dailida, Juozas Pupka, Jonas Zinkus, Bernard Boris, Juozas Bruožis, Josept Zaleckis; Pranas Tumas; Feliksas Šilalė; Vincas Kraunelis; Bernard Dusanvage; Povilas Valentukevičius. Į baro gospadorius laiko kandidatūrą tik vienas — Motiejus Pajaujais.

Klubiečių Susirinkimas

Lietuvių Moterų Klubo priešmetinis susirinkimas įvyks gruodžio 14-tą, antradienio vakare, 7:30 valandą. Narės susirinkime į Lietuvos Piliečių Klubą. Visos narės privalo atsilykinti, nes bus renkama valdyba ateinančioms metams ir išduota atskaita iš bazaro surengimo, lapkr. 13-tą. Narės atlikite savo pareigas ir norinčios įsirašyt pridukite savo vardus.

J. L.

Prieš Kalėdas Paremkim Vasario 16 Gimnaziją!

Prieš mūsų akis pasiliko ilgas tremties kelias. Bet tremtis yra būdėjimas ir pasirengimas Lietuvos Priskelimui. Nusiminimas ir netęsėjimas yra nusikalimas. Prieš Tautą esam atsakingi už jaunimo nutautėjimą. Todėl gyvybinis reikalas yra lietuviškos mokyklos.

Mūsų jaunimą baigia paskandinti nutautėjimas. Laivo Vakarų Pasaulio lietuviai turi tik vieną pilną gimnaziją — Vasario 16 Gimnazija. Šitas kultūros židinys yra mūsų patriotizmo rodiklis. Gimnazijos išsilaukymo pagrindas yra geros valių lietuvių aukos. Bet ligšiol surinkti aukų mums vis neužtenka. 68 rėmėjų būreliai neatsiliepia, todėl jų mokinių išsilaukymas mums sudaro daug rūpesčių. Prie dabartinių kainų vienam mokiniui išsilaukyti reikia pusantro rėmėjų būrelio. Atsistoti ant tvirtesnio pagrindo mums vis nepavyksta. Artinasi žiema. Beveik neturime kūro. Mokiniai priversti kęsti šaltį. Prieš žiemą reikėjo apsiorūpinti maisto atsargomis. Mokiniai tėvai daugiausia yra ligoniniai ir bedarbiai. Prie gimnazijos išsilaukymo beveik nieko neprisideda. Daug mokinių neturi tėvų. Tokiems mokiniams gimnazija yra vienintelė pagoda. Kiasės ir kambariuose sėdim su paltais ir pirštinių.

Spalio mėnesį, kada aukų plaukimas buvo geras, gimnazijos skolos kiek sumažintos.

Gimnazija dabar yra gerai sutvarkyta: mokslo lygis gana aukštas, mokiniai yra jautri ir lietuvių reikalams ir pateisina sudėtas viltis, universitetai mūsų abiturientais yra patenkinti, nėra jokie partiskumo ir religinio antagonizmo. Pati gimnazija veda sunkią kovą dėl savo egzistencijos. Visiems gimnazijos draugams — BALFui, Rėmėjų Būreliams ir pavieniams asmenims — priklauso nuoširdžiausias gimnazijos dėkingumas.

1954 metais pilnai atsiseis tik 11 būrelių. Visi Rėmėjų Būreliai maloniai prašomi prieš Kalėdas atsiųsti savo paramą. Kalėdų proga yra prašomi visi geros valios lietuviai bent kuklia auka paremti gimnaziją.

Labai sunku, kada geram neturinčiam tėvų arba turinčiam tėvus ligonius mokiniui reikia pranešti, kad jo Rėmėjų Būrelis nesuinačia paramos ir dėl to nežinia, kas bus toliau.

Gimnazijos išsilaukymas pareina tik nuo mūsų. Šito reikalo negalima atidėti. Gimnazijos patalpos turi būti pašildytos ir mokiniai pavalgydinti.

Pinigus galima siųsti gimnazijos sąskaiton: Badische Bank, Fonto, 3559, Mannheim, per BALFą, arba tiesiog gimnazijai. Dr. V. Literškis

LIETUVISKA AUKSŲ KRAUTUVE

165 GREEN STREET
WORCESTER, MASS.

KALĖDOS jau artinasi ir visi pradėda rūpintis apie dovanas giminėm, draugam, savo mylimim, kas ir kam būtų tinkama dovana. Tai, kad mes patarsime ir padėsime jūsų rūpesti palengvinti. Ar tai gražių briliantų, visokių kainų, pigių ir brangių; pagal jūsų įsigėjimą arba gražių aukso auksinį arba auksotą laikrodėlį; visokių kainų ir rūšių gimtadieniui žiedų. Turim didelį pasirinkimą iš viršminėtų daiktų.

Turime rašomų plunksnų, gražių aukso auksotų aukso, reteželių moterims ir vyrams; ypač turime gražių papuošalų.

GERIAUSIA ATEITI IR PERSITIKRINTI
SUNKU VISKA SUMINĖTI
DUODAM IŠMOKEJIMUI

Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke Pranešimas Spaudai

BOSTON, MASS. International Institute savo patalpose lapkričio mėn. 18 d. suruošė paskaitą: "Baltic States Contribution Toward's World's Peace". Pagrindiniu kalbėtoju buvo Lietuvos Konsulas adv. Ant. O. Shallna.

Imant dėmesin, kad paskutiniu laiku vis dažniau ir dažniau kalbama apie "co-existence" galimybes, konsulas nurodė Baltijos Valstybių atvejū. Išdėstė jų atgimimą, gražų sugyvenimą tarp savęs, didelį progresą ir norą taikingai sugyventi su Sov. Rusija. To rezultate buvo pasirašyta visa eilė sutarčių tarp jos ir tų valstybių. Kylant Antrajam Pasauliniam Karui tos valstybės pasisklebdė neutraliomis. O ką tas padėjo? Sov. Sąjunga, nepaisydama visų sutarčių, jas okupavo. Toliau p. Ant. Shallna pavaizdavo terorą, deportacijas, pajvairines tai šurpulingais paminėjimais iš Lietuvos. Jis nurodė klausytojams, kad pagal So. klasifikaciją daugumas čia, salėje, esančių, klausytojų būtų kandidatais į kalėjimus ir deportacijas Sibiran.

Pirmininkaujanti, dėkodama už paskaitą, pareiškė, kad tos paskaitos turėtų pasiklausyti vadovaujantieji politikai.

Lapkričio mėn. 20 d. Latviai Bostone suruošė savo Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą. Lietuvū vardu juos sveikino Konsulas A. O. Shalln, nurodądamas paskutinių metų ALF'o ir BALF'o veiklą.

New Yorke latviai savo minėjimą turėjo lapkričio mėn. 13 d. Jie užėmė visas Webster Hall sales. Minėjimas galėtų būti pavyzdžiu visiems: jokių klausytojus varginančių kalbų, jokių sveikinimų skaitymų, vien tik paminėjimas svarbesnių sveikintojų vardų ir trumpi sveikinimo žodžiai dviejų kaimyninių valstybių atstovų: Lietuvos Gen. Konsulo J. Budrio ir Estijos Konsulo atstovo J. Jackson. Po to trumpa meninė programa ir mišrus 60 vyrų ir 50 moterų choras. Visi vyrai dėvėjo smokingus, o moterys — tautinius rūbus. Choras puikiai pasirodė. Visas minėjimas užtruko virš pusantros valandos; po to — šokiai, grojant latvių 11 žmonių orkestrui.

vyzdžiais iš Lietuvos. Jis nurodė klausytojams, kad pagal So. klasifikaciją daugumas čia, salėje, esančių, klausytojų būtų kandidatais į kalėjimus ir deportacijas Sibiran.

Pirmininkaujanti, dėkodama už paskaitą, pareiškė, kad tos paskaitos turėtų pasiklausyti vadovaujantieji politikai.

Lapkričio mėn. 20 d. Latviai Bostone suruošė savo Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą. Lietuvū vardu juos sveikino Konsulas A. O. Shalln, nurodądamas paskutinių metų ALF'o ir BALF'o veiklą.

New Yorke latviai savo minėjimą turėjo lapkričio mėn. 13 d. Jie užėmė visas Webster Hall sales. Minėjimas galėtų būti pavyzdžiu visiems: jokių klausytojus varginančių kalbų, jokių sveikinimų skaitymų, vien tik paminėjimas svarbesnių sveikintojų vardų ir trumpi sveikinimo žodžiai dviejų kaimyninių valstybių atstovų: Lietuvos Gen. Konsulo J. Budrio ir Estijos Konsulo atstovo J. Jackson. Po to trumpa meninė programa ir mišrus 60 vyrų ir 50 moterų choras. Visi vyrai dėvėjo smokingus, o moterys — tautinius rūbus. Choras puikiai pasirodė. Visas minėjimas užtruko virš pusantros valandos; po to — šokiai, grojant latvių 11 žmonių orkestrui.

Gardner, Mass.

Motery Birutės Pašalpinė Dr. gija turėjo savo metinę kalakutų vakarą lapkr. 6 d., Lietuvos Klube. Atsilankė daug žmonių net iš kitų miestų. Pone Bronė Juškienė buvo vakarienės pirminkė. Teko girdėti, kad liko gerai pelno.

Antanas Kraskauskas buvo išrinktas pirmininkauti Gardnerio Community Chest vėlui, kur nori sukelti \$65,000 lėšas. Antanas ne sykį parodė, kad jis gali suorganizuoti ir praversti tokią didelį darbą. Tai, mūsų lietuvių, pavyzdys ir pasididžiavimas.

Lapkr. 25 d. trumpos lėšos mirė Jokubas Kaunaitis, sulaukęs 71 metų amž. Jis buvo nevedęs, ir Gardnerijoje išgyveno 27 metus.

Antanas Kraskauskas buvo išrinktas pirmininkauti Gardnerio Community Chest vėlui, kur nori sukelti \$65,000 lėšas. Antanas ne sykį parodė, kad jis gali suorganizuoti ir praversti tokią didelį darbą. Tai, mūsų lietuvių, pavyzdys ir pasididžiavimas.

Lapkr. 25 d. trumpos lėšos mirė Jokubas Kaunaitis, sulaukęs 71 metų amž. Jis buvo nevedęs, ir Gardnerijoje išgyveno 27 metus.

Radio Žinios

Lietuvių Radio Korp. radio programa ateinantį sekmadienį, per stotį WBMS, 1000 kilocycles (netoli WBS stoties) 12:00 iki 12:30 val. per pietus bus sekanti:

- 1—Muzika.
- 2—Dainos.
- 3—Magdutės pasaka.

Biznio reikalais, molonėknt rašyti radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Lietuvių Radio Korp. radio programa ateinantį sekmadienį, per stotį WBMS, 1000 kilocycles (netoli WBS stoties) 12:00 iki 12:30 val. per pietus bus sekanti:

- 1—Muzika.
- 2—Dainos.
- 3—Magdutės pasaka.

Biznio reikalais, molonėknt rašyti radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

EKSTRA! EKSTRA!
MATYKIT
Peter Kalanta
IR JUO ORKESTRA
DEL VESTUVIU
IR PARENGIMU
8 Vernon Pl. Tel. 7-3938

Penny Sale Šeštadienio Vakare

Senų žmonių Pagelbos Draugija rengia didelį "Penny Sale" gruodžio (Dec.) 11-tą dieną, Lietuvių Pil. svetainėje, 12 Vernon gatvės. Bus daug gerų išsilaukimų Maloniai prašo visų atsilykinti. Valdyba

Susirinkimas

Š. m. gruodžio mėn. 15 d. 7:30 val. vakare Liet. Pil. Klube, 12 Vernon gatvės, šaukiamas organizacijų atstovų susirinkimas Vasario 16 d. minėjimo rengimui aptarti. Norintieji prie to prisidėti prašomi atsiųsti savo atstovus be atskiros kvietimo.

Lietuvai Remti D-jos
I Skyrius

TAISAU

TV, Radio, Fonografus, Prosus, Toasterius, Bei kitus Elektrinius prietaisus. Televizijos taisymas atliekamas jūsų namuose.

A-Z Electronics
TEL. 9-9894
Z. Abramavičius
4 Dorchester Street
prie Ward St. kampo

Butai

3 kambarių butas, 11 Langdon gatvės, pavieniam žmogui ar porai, \$15, į mėnesį. Kreipkitės Bill's, 142 Southbridge gatvės.

5 kambarių butas, 5 Ash gatvės, kreipkitės pas Bill's, 142 Southbridge gat. Worcester.

Boston, Mass.

Bostono Rašytojų Klubo rūpesčiu, prof. Vaclovas Biržiška buvo pagerbtas jo 70 metų sukakties proga. Lietuvū Tautinės Sąjungos namai buvo pripildyti svečiais, kurie suėjo pagerbt lietuvių retą žymų mokslininką. Viršutinėje salėje įvyko akademinė, ji, gi vėliau apėjo vaisės.

Rašytojų klubo pirmininkas Antanas Gustaitis atidaree minėjimą pakvietė patį sukaktuvininką, konsulą advkatą A. O. Šalną, inž. Sirutavičių, dr. Gimbutienę, dr. Cepa, p. Michelsoną, dr. Landžių ir K. Nockų. Kalbėjo dr. Cepas apie sukaktuvininko gyvenimą ir nuveiktus darbus. Konsulas Šalna taipgi sveikino V. Biržišką Lietuvos vardu. Toliau A. Gustaitis su p. Santvaro pagelba perskaitė sveikinimus nuo viso pasaulio dalių lietuvių.

Vaisių metu taipgi buvo daug sveikinimų. Tarp sveikintojų buvo: dr. Devenis, jo žmona Elena, p. Michelsonas, J. Sonda, adv. Juchnevičius, dr. Leimonas, p. Vilėniškis, dr. Landžius, inž. Izbiakas, P. Sveikauskas, p. Vaitkevičius, Jr., dr. Girmius ir K. Mockus.

Sukaktuvininką apdovanojo Rašytojų Klubas, Bostono socialdemokratai, rašytojas Vaitkus, K. Bielinis, TMD antroji kuopa, Vilniaus krašto lietuvių sąjunga.

Išnuomavimui

Kambarys pavieniui, garinis šildymas, arti miesto, lietuvių centr.. Kreipkitės: — 14 Vernon gatvės, Worcester.

DEMESIO LIETUVIAI!!

Baldus, saldytuvus, skalbimo mašinas, indus, televizijos radijo aparatus, įvairių rūšių ir daug kitų gaminių, maisto produktų galima pirkti specialiai žema kaima pas —

VIJONS TV and APPLIANCE CO.
353 MILLBURY STREET WORCESTER, MASS.
VYTAUTA IR JONA PIGAGUS TEL. 4-5497

Del informacijų skambinti kasdien nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro. Pasinaudokite Lietuvos Pigagų patarnavimu. Pirkdami Kalėdų dovanas savo šeimoms malnumui. Pasinaudokite ta proga kad paskembinus į krautuve Tel. 4-5497 atsiųs į namus lietuvių pardavėją su jumis pasitars ir reikalui esant patarnaus.

BALFo Vajaus Komiteto Pranešimas

Vajus Worcesteryje jau vyksta. Gauta ir aukų, bet aukos ne taip jau gausios. Komitetas kviečia visus geros valios lietuvinus, kurie norėtų paaukoti, bet dar nebuvo aplankyti aukų rinkėjų, skambinti sekančiais telefon numeriais: 6-0368, 5-9186, 6-6126 ir aukų rinkėjas pas tamstas atvyks.

Periode nuo pirmo srašo paskelbimo iki š. m. lapkričio mėn. 29 d. Aukų Rinkėjai pranešė sekančius aukotojus.

Po \$10.00 aukavo: Elena ir Leonas Kačinskai.

Po \$5.00 aukavo: Juozas Alyta, Stasė Mudėnienė, Domas Vailokaitis, Romualdas Juozaitis, Julius Mikalaukas, Vytautas Pajaujais, Jonas Gedvilas, Nevis Jewelry Store, Ona Sidabrienė, Janina Vaitkevičiūtė, Kazys Jonaitis, Juozas Kavaliauskas, Jonas Baškyrė ir Feliksas Keršis.

Po \$3.00 aukavo: Bronius Glodas, Vytautas Rautkys, Valius ir Uršulė Rozevičiai, Juozas Jusys, Dr. Charles Zekus, V. ir J. Pigaga.

Po \$2.00 aukavo: Vanda Mažeivaitė, Dana Bobinaitė, And. Urbanavičius, Ona Alytaitė, Vincas Menkelišius, Jonas Pleševičius, Juozas Jūrkėnas, Vladas Gedmintas, Juozas V. Valaitis,

Henrikas Jablonskis, Juoz. Vaitulevičius, Ona Grabauskienė, Pijus Gražulis, Adolfas Gudaitytis, Kunigunda Šinkienė, Juozas Pumeris, Marija Vaičekauskienė, Jonas Tamulis, Elena Kripienė, Jonas Pigaga ir Adolfas Ivanauškas.

Po \$1.00 aukavo: Algis Baltrukonis, Uršulė Vizbarienė, Petras Bloznelis, Eva Balsevičienė, Iz. Miškinis, Teresė Balukonienė, Irene Balukonis, Vladas Pažėda, Juozas Matjošaitis, Ona Leščevičienė, Petrė Račkauskienė, Mykolas Mačionis, V. Repečka, Archie's Men's Shop, Emil. Jankauskienė, Juozas Balukonis, A. Dubickaitė, J. Chunis, P. Tumas, L. Pumerytė, B. Tamulevičius, J. Kazlauskas, Adol. Sermukšnis, Pius Mattus, Ed. Adamkavičius, J. Streimikas, Jr., Ona Motiekaitienė, And. Račkauskas ir Millbury Oil Co.

Rūbų Vajus jau pasibaigė. Gausi talka susirinko ir rūbus jau supakavo. Supakuota 24 didelės dėžės ir 5 mažesnės. Viso apie 2,000 svarų. Komitetas nuo širdžiai dėkoja visiems aukotojams ir pakuotojams. Kitas Komiteto pranešimas bus sekančiame Amerikos Lietuvio num.

BALFo Vajaus Worcesteryje Komitetas

IDEAL PHARMACY

VAISTINYČIOS TEL. 3-4840 — RES. 7-1725
V. G. SKRINSKA, B. S. reg. pharm.
29-31 KELLY SQ Worcester, Mass.
LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
VISIEMS MANO KOSTUMIERIAMS

Lietuviška Vaistinė irgi praneša, kad vaistinė yra perpildyta visokiomis gražoms ir maloniomis Kalėdų Dovanomis, kurios suteiks tikrą Kalėdų malonumą visai šeimynai.

Del merginų: — turim geriausios rūšies kosmetikos ir baldinų.

Del vyrų: — cigaryų, cigarečių sl utimosi reikmenų ir gerų skurinių piniginių.

Del vaikučių: — visokių gražių žaislų iš Vokietijos ir Amerike išdirbtų.

LIETUVIAI pas LIETUVIUS !

EXTRA: — NUO GRUODŽIO 13, 1954 (Dec.) bus duodama dykai visiems kostumeriams gražus Tautiškus Lietuviškus Kalendaris, kur per visą 1955 metų suteiks tikrą lietuvišką dvasią namuose. Vienintelė toki kur bus Worcesterj dalinama.